

De Moeial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur - 12de jaargang - nummer 9 - 22 maart 1995

De Costra-interviews

Naar aanleiding van het COSTRA-rapport trok De Moeial naar de verschillende geledingen van de VUB om hun mening en commentaren op te vragen. Voor het ATP is dat Jan Janssens, vakbondsafgevaardigde; voor het AAP kwamen we bij Jan Dankaert, verser in de natuurkunde, terecht; Jo De RO, studentenvertegenwoordiger in de RvB en de SoR, werd ook bezocht; verder wordt de tekst van de psycholoog Eric Rosseel, verser verbonden aan de dienst sociologie, besproken.

Het Administratief en Technisch Personeel (ATP)

De Moeial: Welke analyse maakt u t.a.v. het COSTRA-rapport?

Jan Janssens: Ik ben niet echt bevoegd om analyses te maken op dat niveau. Ik ben geen universitair gevormd persoon, waarschijnlijk heb ik voor de rest van mijn dagen daardoor gecompliceerd. Ik geloof zelfs niet dat ik staar ben dat soort analyses te maken (lichtjes ironisch misschien, gezien de betuttelende houding die dikwijls aangenomen t.o.v. het ATP nvd.r.). Na het lezen van het COSTRA-rapport heb ik daar natuurlijk wel een mening over gevormd. De waarde van die mening is niet noodzakelijk wetenschappelijk verantwoord. Het gevoel dat overbleef na het lezen van het COSTRA-rapport was er één van teleurstelling en ontgoocheling. Achteraf veranderde dat een beetje in de positieve zin. In die zin dat ik dacht en denk dat alles nog niet verloren is. Het COSTRA-document is een eerste aanzet tot een werkdocument. Maar in feite had het in de eerste plaats niet mogen worden gemaakt. En gezien de waas van geheimzinnigheid die men er de hele tijd heeft rondgehangen, was de lectuur van het rapport een ware 'koude douche'. Het staat voor een deel vol met ingetrapt open deuren - het is af en toe wel goed dat open deuren worden ingetrapt. Maar globaal gezien vond ik het toch ondermaats en van een COMmissie STRategie van een universiteit die zichzelf respecteert ook onwaardig. Uit de Algemene Vergadering (AV) over de COSTRA-nota, bleek duidelijk dat er redenen waren waarom het document zo onvolmaakt is en dat men ook van plan is daar iets aan te doen. Ik zal dus afwachten en stel dan ook mijn ontgoocheling nog even uit.

DM: Bent u of iemand anders van ATP geconsulteerd geweest bij de opstelling van het rapport?

JJ: Ik ben persoonlijk niet geconsulteerd geweest. Ik zetel dan ook maar als plaatsvervangend lid in de Sociale Raad - dat betekent niet zoveel. Zoals u weet en gebelien is uit de openbare AV is de sociale sector niet geraadpleegd geweest, zeker niet op systematische wijze. Men is er te vroeg mee naar buiten gekomen. Bovendien heeft men de eerste of tweede ronde nooit volledig afgewerkt en de aanpak geschiedde in eerste instantie op academisch niveau. De sociale sector en het ATP vonden dit dan ook beschamend. Indien zij niet betrokken worden dan blijft het natuurlijk wat zweven op academisch niveau. Maar voorzover

ik weet is het ATP niet geraadpleegd geweest. In feite hadden wij moeten betrokken worden via syndicale onderhandelingen of delegaties. Of indien zelfs dit te formeel is, dan ten minste op informele wijze. Gelet op de gevoeligheden en de situaties op de verschillende faculteiten en campussen, denk ik dat een instelling, de naam democratisch waardig, rekening moet houden met het ATP in zijn geheel en niet enkel diegenen aangesloten bij een vakbond.

DM: Gebeurt dit onvoldoende volgens u?

JJ: De laatste jaren geheel niet. Het is mijn persoonlijke mening en niet het standpunt van één of andere vakbond dat de laatste jaren een aantal mensen, waarvan ik de naam niet zal noemen, min of meer het monopolie opeisen als zouden ze dé mening van hét ATP verkondigen. Terwijl er net zoals in de andere geledingen trouwens net zoveel meningen zijn als er ATP-leden. Ik denk dat bij de verkiezingen van de vertegenwoordigers van het ATP in de organen zoals bijvoorbeeld in de Raad van Bestuur campagne wordt gevoerd met technieken die doen denken aan Barnum & Bailey, die daardoor mensen zaken voorspiegelen die niet te realiseren zijn.

DM: Wat verstaat u onder 'modern personeelsbeleid' (COSTRA p. 3)?

JJ: Natuurlijk moet er gestreefd worden naar een modern personeelsbeleid. Waar niet? In gelijk welk rapport zou dit geschreven worden. Uiteraard, anders hou je op de lange termijn geen personeel meer over omdat er dan niemand meer wil komen werken. Indien dit niet gebeurt, blijven alleen de minst gemotiveerden over. Het is duidelijk dat het COSTRA-rapport daar niet voldoende aan tegemoet komt. Dit bleek o.a. aan de reactie op mijn tussenkomst op de AV waar er geapplaudiseerd werd op mijn tussenkomst. Duidelijk is dat ik toen het algemeen ongenoegen dat leeft bij vele ATP-ers vertolkte. Een modern personeelsbeleid is mijns inziens, een beleid dat ten minste op middellange termijn een vooruitzicht biedt aan het personeel dat verder gaat dan: oké jullie mogen tevreden zijn dat jullie nog niet aan de deur staan. Dit was jammer genoeg een beetje de reactie van de rector. Het instand houden van het personeelskader al dan niet in tijdelijke vorm is niet mijn definitie van een modern personeelsbeleid. Ik denk dat men het ATP, onderbetaald als ze zijn in vergelijking met andere sectoren, moet vooruitzichten kunnen geven op een

'carrière' en een beloning die verder gaat dan indexatie en de jaarlijkse verhoging binnen eenzelfde weddeschaal.

DM: Volgens ons bleek wel wat er bedoeld werd met een 'modern personeelsbeleid' aangezien er volgens de COSTRA bijvoorbeeld moet geprofiteerd worden van het Jongerenbanenplan. Blijikbaar wordt 'modern personeelsbeleid' gereduceerd tot loonkostendrukken-beleid.

JJ: Dat is een typisch voorbeeld van korte-termijn denken. Het jongerenbanenplan is inmiddels reeds afgeschaft en verandert door een algemeen banenplan. Het is natuurlijk zo dat de mogelijkheden die de regering biedt om aanwervingen te bevorderen moeten aangegrepen worden, maar dit is geen strategie. In een document waar de strategie uitgestippeld wordt voor de komende 25 jaar (want daar gaat het eigenlijk over) mag niet begonnen worden over maatregelen die dienen getroffen te worden om zo goedkoop mogelijk aan te werven. Wat mij ook trof op de AV, is dat er weinig mensen aanwezig waren. Ik weet niet of dit doorgedrongen is tot de hoogste regionen, maar ik wil wel benadrukken dat de mensen die daar waren de gemotiveerden zijn. En indien er ooit nog iets terecht komt van een strategisch beleid, vraag ik mij af of de opstellers van de COSTRA gedacht hebben aan wat ze kunnen bieden aan diegenen die dit beleid moeten verwezelijken. Ik denk hier niet alleen aan het ATP maar ook aan de andere geledingen. Het gevaar bestaat namelijk dat iedereen hier zijn uren komt kloppen zonder één of andere betrokkenheid bij deze instelling. Persoonlijk geloof ik, samen met anderen blijkbaar, nog steeds in het project VUB, maar wij mogen dan zeker niet genegeerd worden. Om al deze personen gemotiveerd te kunnen houden, moet men hen iets kunnen bieden. Dit betekent niet alleen centen maar ook een visie en dit laatste kwam onvoldoende naar voor in het COSTRA-rapport.

DM: Waaraan denkt u bij het lezen van 'de personeelsformatie zal een sterke mutatie ondergaan aan de vooravond van de post-industriële samenleving' (COSTRA p. 46)?

JJ: Wel, zelf ben ik reeds binnen die realiteit gemuteerd van een technische job (in Rode) naar een administratieve job (in de bibliotheek), van een faculteit naar

(vervolg op pagina 2)

De BWC's en de commissie huisvesting...

Hoeveel commissies onze dierbare universiteit kent, weet wellicht niemand. Eén ding staat vast, het zijn er veel. De doelstellingen en het nut van die commissies vallen echter dikwijls ver te zoeken. In sommige gevallen overlappen de commissiewerkzaamheden van de ene commissie bijna volledig de werkzaamheden van andere commissies.

Zo is er onder andere de commissie huisvesting van de SoR. In die commissie zetelen naast de coördinator van de sociale sector en het diensthoofd huisvesting momenteel ook 7 studenten. Die zeven studenten zijn de drie voorzitters van de BWC's en nog vier leden. De drie voorzitters van de BWC's hebben, net als de coördinator sociale sector en het diensthoofd huisvesting, in deze reeds afgeschaft en verandert door een algemeen banenplan. Het is natuurlijk zo dat de mogelijkheden die de regering biedt om aanwervingen te bevorderen moeten aangegrepen worden, maar dit is geen strategie. In een document waar de strategie uitgestippeld wordt voor de komende 25 jaar (want daar gaat het eigenlijk over) mag niet begonnen worden over maatregelen die dienen getroffen te worden om zo goedkoop mogelijk aan te werven.

Wat mij ook trof op de AV, is dat er weinig mensen aanwezig waren. Ik weet niet of dit doorgedrongen is tot de hoogste regionen, maar ik wil wel benadrukken dat de mensen die daar waren de gemotiveerden zijn. En indien er ooit nog iets terecht komt van een strategisch beleid, vraag ik mij af of de opstellers van de COSTRA gedacht hebben aan wat ze kunnen bieden aan diegenen die dit beleid moeten verwezelijken. Ik denk hier niet alleen aan het ATP maar ook aan de andere geledingen. Het gevaar bestaat namelijk dat iedereen hier zijn uren komt kloppen zonder één of andere betrokkenheid bij deze instelling. Persoonlijk geloof ik, samen met anderen blijkbaar, nog steeds in het project VUB, maar wij mogen dan zeker niet genegeerd worden. Om al deze personen gemotiveerd te kunnen houden, moet men hen iets kunnen bieden. Dit betekent niet alleen centen maar ook een visie en dit laatste kwam onvoldoende naar voor in het COSTRA-rapport.

De mensen die de bewoners rechtstreeks vertegenwoordigen hebben in die commissie dus maar een raadgevende functie. De vraag is of dit nog wel democratisch is. Momenteel is dit nu nog niet zo'n probleem. Een groot deel van de mensen in de SoR is momenteel wel vertrouwd met de bewonersproblematiek. Er zouden echter wel problemen kunnen rijzen als de SoR zou samengesteld zijn uit mensen die helemaal niets meer met de studentenbomes van de VUB te maken hebben. Nu moet het gezegd, dat statutair de commissie huisvesting maar één lid van de SoR moet bevatten.

De reden dat de voorzitters van de BWC's geen stemrecht hebben is genomen uit beleidsopzicht. Het is inderdaad nog steeds zo dat de SoR het beleid betreffende huisvesting voert. Toch kan men zich bij de huidige situatie vragen stellen.

Het feit dat de commissie huisvesting de belangrijkste zaken naar zich toetrekt, leidt er mee toe dat er voor de BWC's veel minder interesse bestaat. Alleen op de Nieuwelaan is dit minder het geval daar men daar met het beheer van een ontspanningsruimte zit. Voor Oefenplein zit de kans er dik in dat er begin volgend academiejaar aan dit euvel een eind gemaakt wordt.

De vraag stelt zich hier of de gehele structuur van de BWC's en de commissie huisvesting niet moet worden aangepast. Op het eerste gezicht is dit een noodzaak. De interesse voor de BWC's is de jongste jaren immers stelselmatig afgenomen. Daarnaast komt nog dat de studentenvertegenwoordigers van de studentenbomes op beleidsopzicht niets te zeggen hebben. Nu is het zo dat het zwaartepunt van het beleid bij de SoR moet blijven, maar men kan toch stellen dat het gewicht van de BWC's in dit beleid verhoogd moet worden, het gaat immers om een materie die de studentenhomebewoners rechtstreeks aanbelangen.

Gezien de huidige hervormingen die op til staan betreffende het algemeen bewonersreglement, is het moment misschien gekomen om ook eens de tijd na te denken over de hervorming van de statuten van de BWC's en de commissie huisvesting.

met vrijzinnige groet,
Peter Degroote,
voorzitter BWC Oefenplein
(22-02-95)

INHOUD

BWC en huisvesting	1
Costra Interviews	1
Vervolg Costra	2
Vervolg Costra	3
VVS-betoging	4
Numerus Clausus	4
Geletterde mensen	5
Lezersbrief	6
AV De Moeial	6
Ward & Costra	6
KultuurKrant	7
Vervolg NC	8
BSG-agenda	8

(vervolg van pagina 1)

een centraal academische dienst. Ik denk inderdaad dat dergelijke mutaties onvermijdelijk en niet noodzakelijk negatief zijn. Wel is het niet gemakkelijk en ongelukkig stresserend. Het heeft in mijn geval een vacuüm gecreëerd op de plaats waar ik vroeger werkte zodat nu daar een aantal dingen niet meer gedaan worden. In mijn huidige werkomgeving werd ik zodanig met het voor mij nieuwe werk overstelpd dat ik niet meer voldoende tijd heb om bij te blijven met de evolutie van de technieken. Ik vrees dat indien men begint te schuiven met personeel dit voor enkele personen problemen met zich mee zal brengen.

DM: U stelt dus dat dergelijke personeelsmutaties enerzijds inherent en niet noodzakelijk negatief zijn en anderzijds spreekt u toch over stress en tijdsgebrek.

JJ: Om een duurzame ontwikkeling van de VUB te bestendigen denk ik inderdaad dat personeelsmutaties nodig en onvermijdelijk zijn. De zin in de COSTRA (p.46) beschrijft het nog niet zo slecht. Juist omdat de maatschappij verandert, moet de VUB mee veranderen. Ik denk niet dat de verandering gezocht worden in een uitbreiding van het personeel. We moeten de taken die voor ons weggelegd zijn, klaren met het huidige personeelsbestand, dat voor een stuk de motivatie vertoont van de gemiddelde handwerker. Maar dat voor een ander, niet onaanzienlijk deel, dat met weinig moeite zelfs de meerderheid zou kunnen vormen, gemotiveerd is en aan de kar wil trekken, liefst allemaal in dezelfde richting natuurlijk. Anderzijds is het zo dat je niets alles in stand kunt houden zoals bijvoorbeeld de vorige dienst waar ik werkte, afgeschaft is geweest op het ogenblik dat het diensthoofd met pensioen ging. Als je de som maakt, blijkt duidelijk dat zowel de dienst waar ik vroeger werkte en mijn huidige werkomgeving er slechter aan toe zijn dan voorheen. Als algemeen besluit kan men in mijn geval ook stellen dat alhoewel de mogelijkheden tot bijscholing bestaan, het tijdsgebrek dit niet toelaat.

DM: In de COSTRA wordt gepleit voor een 'sterke personeelschef'. Wat vindt u van het feit dat er blijkbaar meer belang gehecht wordt aan de personeelschef dan aan het personeel zelf? Bovendien is volgens de COSTRA deze 'sterke personeelschef' vermoedelijk niet aanwezig in de huidige personeelsformatie.

JJ: Het is mogelijk dat deze personeelschef niet aanwezig is in de huidige personeelsformatie. Om deze conclusie te kunnen trekken, heb ik echter te weinig zicht op het reilen en zeilen in de centrale administratie. Wel denk ik dat de context waarin deze personeelschef moet werken in de Costra beperkt wordt tot de centrale administratie. Zo is het personeelsbeleid aan de faculteiten te beperkt. Als men met een sterke personeelschef een persoon bedoelt die bijvoorbeeld prikklokken wil invoeren, dan weten we meteen wel vlees we in de kuip hebben. Hiermee zal de gemiddelde motivatie van het personeel niet stijgen. Ik denk dat men te weinig zicht heeft op het te voeren personeelsbeleid in de faculteiten, zeg maar de periferie in het algemeen. Men heeft daar in de centrale administratie onvoldoende contact mee. De vraag die men zich

dan moet stellen is tegenover wie deze personeelschef sterk moet staan. Tegenover de Rector, de Raad van Bestuur en/of het personeel? Het begrip 'sterke personeelschef' lijkt mij nogal eigenaardig en doet mij denken aan onaangename dingen. Een goede personeelschef moet volgens mij verder kijken dan zijn centrale administratie groot is - en deze is groot genoeg hoor. Ik denk dat er ook in de centrale administratie "mistoestanden" zijn, maar het is niet enkel daar dat er personeel werkt. Ik denk hierbij niet alleen aan de ATP-geleding maar ook aan de andere. Indien deze personeelschef van buiten de universiteit wordt aangetrokken, zal deze op een jaar tijd niet ingewerkt geraken. Ik vrees dat wanneer de personeelschef geen goed zicht heeft op de specificiteit van de VUB door dat hij zou komen uit de commerciële of industriële wereld en toch direct begint te zwaaien met reorganisatie- en herstructureringsplannen, dergelijke plannen van bij den beginne al om zeep zijn. U mag ook niet vergeten dat het personeelsbeleid voor een groot deel gebeurt door het academisch personeel. Bovendien gaat het personeelsbeleid niet alleen over vastbenoemen maar ook over de tijdelijken.

Wat ik wel een goede zaak vind, is dat men een enquête aan het opstellen is, die zou moeten leiden tot een duidelijke omschrijving van de taken van het ATP. Ik heb daar apriori geen bezwaar tegen, maar dit moet op een ernstige manier gebeuren en zeker niet repressief. Ze moet tevens ook goed voorbereid worden zodat het personeel niet zou gaan panikeren.

DM: Maar vreest u niet dat dergelijke enquêtes kunnen misbruikt worden. Ik denk hierbij aan het COSTRA-rapport waar men de evaluaties van het onderwijzend personeel die in eerste instantie als indicatie voor deze mensen zelf bedoeld waren, maar die in de COSTRA een duidelijk terechtwijzend karakter hebben gekregen.

JJ: Daarom benadruk ook het niet repressief gebruik maken van dergelijke informatie. Ik vind deze enquête een goed initiatief maar elke enquête kan op een weinig zinvolle manier gebruikt worden. De grond van de zaak is dat men ervoor moet zorgen dat men eerlijke antwoorden krijgt. Dit kan alleen indien de mensen niet vrezen voor hun job, voor een mutatie waardoor ze collega's uit het oog verliezen waar ze al jaren mee samenwerken. Enkel door deze vrees uit te schakelen kan men een gezonde en eerlijke medewerking verwachten.

DM: Wij danken u voor dit interessant gesprek. (RR & HA)

Het Assisterend Academisch Personeel (AAP)

DM: U bent vorseer op de Dienst Algemene Natuurkunde, van professor Van Geen, de voorzitter van de COSTRA. Kan ik stellen dat u dicht bij de bron zit?

Jan Danckaert: Absoluut niet, de laatste keer dat ik professor Van Geen heb gezien was tijdens een academische zitting toen de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid ten grave is gedragen. Dat was in mei vorig jaar. Op enkele documenten na die ik hem heb opgestuurd, heb ik noch telefonisch, noch mondeling contact gehad.

DM: Wat is volgens u het doel van het COSTRA-rapport? Denkt u dat een verschuiving heeft plaatsgevonden m.b.t. dat doel?

JD: Ik denk dat het in de eerste plaats de bedoeling was een dynamiek van verandering op gang te brengen. Dat is zeker positief. Deze dynamiek is op gang gekomen door een doorlichting van de VUB uit te voeren a.d.h.v. een sterke/zwakte analyse, met de nadruk op de zwakte eerder dan op de sterkte.

DM: Het COSTRA-rapport had dus niet tot doel een strategisch beleid op te stellen?

JD: Dat is het zeker nog niet. Het kan wel de bedoeling zijn dat het wordt. Ik hoop dat uit de huidige dynamiek een strategisch beleidsplan volgt.

DM: Vindt u een sterke/zwakte analyse, een economische analyse dus, een goede basis om een universiteit door te lichten?

JD: Een sterke/zwakte analyse hoeft niet economisch te zijn. Het hangt af van de criteria die je hanteert bij het bepalen van de sterktes en de zwaktes. Er zijn ook andere criteria zoals materiële. Dit moet ook zo zijn. Ik denk bij voorbeeld aan het hoofdstuk over onderwijs, waar de economische criteria eerder op de achtergrond liggen en eerder kwalitatieve criteria gehanteerd werden. Ik denk dat het voornaamste document dat werd gebruikt de evaluaties door de studenten van de cursussen zijn. In de andere delen van de COSTRA gebeurde de analyse misschien wel meer op basis van economische criteria. Ik geloof niet dat wanneer er "sterke/zwakte analyse" staat dat je direct moet denken aan een economische analyse. Misschien wel als een extern studie bureau een interne audit laat uitvoeren. Als je dat laat doen zal je vlugger een economische analyse bekomen omdat die gewoon zijn bedrijven door te lichten. Maar dat is nu juist het voordeel van de COSTRA t.o.v. zo'n studie bureau. Ik weet dat de studenten voor die problemen heel gevoelig kunnen zijn. Ik denk dan ook aan het "memorandum over hoger onderwijs". Ik vind niet dat het COSTRA-rapport zich rechtstreeks vertaalt in het toepassen van de economische criteria, zoals bijvoorbeeld de Europese Commissie dat in "het memorandum" heeft gedaan.

DM: Hoe evalueert u globaal gezien het COSTRA-rapport?

JD: Zoals quasi iedereen, onvolledig. Het goede dat erin zit is nogmaals die dynamiek, maar deze moet op gang gehouden worden. Voor de eerste keer in 10 jaar wordt er een document verspreid dat voor iedereen beschikbaar is en ter discussie komt op Algemene

Vergaderingen. Het mag niet zijn dat er nu wordt gezegd: "We hebben iedereen gehoord en nu doen we wat we willen". Dat mag niet gebeuren. Volgens mij moet er een samenvatting opgesteld worden van de reacties die op COSTRA zijn geuit en dat dan weer ter beschikking gesteld wordt van de universitaire gemeenschap. Zodanig kan iedereen op de hoogte zijn van de standpunten t.o.v. elk van de veranderingen. Het COSTRA-rapport is onvolledig omdat er slechts een deel van de universitaire gemeenschap werd geïnterviewd. De studenten, ATP en AAP zijn niet of nauwelijks gehoord geweest of heel indirect. De mensen die dit document hebben geschreven, zijn mensen die wel ervaring hebben in het beleid aan de top. Maar ze hebben ondertussen misschien een beetje de voeling met wat er leeft aan onze universiteit verloren. Anderszijaars hebben deze mensen wel heel veel voeling met wat er leeft buiten de universiteit en in hogere cenakels. Dat is natuurlijk ook nuttig, maar dat kan niet het enige zijn. Wat er ontbreekt in COSTRA zijn de maatregelen die nodig zijn voor alle geledingen. Ik denk dat de problemen van de drie hogere genoemde geledingen dezelfde zijn met eenzelfde soort oorzaak. Daar had de COSTRA te weinig over voor. Zoals tijdens de Algemene Vergadering werd gezegd, geloof ik niet dat het personeel op deze universiteit gedynamiseerd zal worden, of hun inzet groter zal worden door het aanstellen van 3 opmanagers. Ik geloof dat men daar maatregelen wil nemen een beetje over de hoofden van de mensen heen zodat het niet gezegd is dat deze succesvol zullen zijn. Het mag daar dus zeker niet bij blijven. Van mij nag er vanuit het rectoraat een voorstel komen om 3 nieuwe topmanagers aan te stellen. De organisatie van het rectoraat gebeurt op initiatief van de rector met goedkeuring van de Raad.

DM: Vind je het niet bizar dat het luik 'maatschappelijke verankering' pas achteraf wordt geschreven? Zou dit deel niet eerder aan de basis moeten liggen voor men begint te spreken over strategisch beleid? De vraag naar onze identiteit hoort samen met deze maatschappelijke verankering. Dan kan men toch pas prioriteiten bepalen. Anders is dat een omgekeerde werking.

JD: Absoluut. Ik denk dat we moeten nadenken, bij voorbeeld op onderwijsvlak, met welk profiel we voor de VUB naar buiten willen komen, voor men een goed PR-beleid kan voeren. We moeten daar een aantal keuzes maken. Een aantal keuzes die voor mij kunnen gemaakt worden is dat de VUB een internationale universiteit moet worden die niet alleen gekenmerkt wordt door het uitsturen van studenten maar ook door het ontvangen van studenten, zowel uit de Europese als de Derde Wereldlanden. We moeten daar dan niet alleen aandacht voor over hebben maar ook geld en middelen. De ploegen die dat doen en die daar succesvol in zijn in hun eigen netwerken moeten beloofd worden door middelen en geld en personeel. Kortom, daar moet rekening mee gehouden worden in wat men een allocatiemodel noemt. We zitten in de hoofdstad van Europa, dat is een potentieel voordeel. Ik pleit er ook voor dat studenten in elke faculteit cursussen aan de ULB moeten kunnen volgen. De KUB en Saint-Louis doen dat al. Men heeft daar ERASMUS niet voor nodig. Ik weet dat dat in sommige faculteiten reeds kan, maar

dat kan zeker nog aangemoedigd worden. Ik zou zelf zover durven gaan dat elke student die op de VUB afstudeert één cursus in het Frans moet gevolgd hebben aan de ULB. Dit is iets dat je meedraagt en waarmee je later iets bent of je nu op de arbeidsmarkt of in het onderzoek terecht komt. Verder vind ik dat het niet bij tweetaligheid moet blijven. Men moet naar drietaligheid gaan anders gaat men naar de hegemonie van ofwel het Frans ofwel het Engels. Dat moet een quasi Europees label worden dat elke student die aan de VUB afstudeert, krijgt. Dat is één mogelijke keuze die we zouden kunnen maken.

Een andere keuze is het bevorderen van inter- of transdisciplinariteit. Daar merkt men dat de klassieke onderzoeksstructuren zoals het NFWO daar niet zoveel over voor hebben omdat men daar altijd tussen twee commissies terecht komt. De VUB zou daar bij voorbeeld meer aandacht aan kunnen besteden.

Er wordt veel geschermd met het feit dat we vrijzinnig zijn maar uit zicht dat dan ook in ons onderzoek. Wordt hier aan onderzoek gedaan dat op andere universiteiten niet gebeurt? Ik weet dat niet. In de Natuurkunde gaat men dat misschien niet merken, maar in bij voorbeeld de Humane Wetenschappen zal dat wel duidelijk zijn. Maar is dat effectief wel zo? Dat zou onderzoek moeten worden.

Men moet het leven op de universiteit laten aansluiten op het socio-culturele leven in Brussel en niet alleen op de Vlaamse aanwezigheid. Brussel is een internationale stad. Het Vlaamse aspect is wel een interessant aspect namelijk het leven als een culturele minderheid in een grootstad.

DM: De VUB is de universiteit van het Vrij Onderzoek. Ervaart u het principe in uw onderzoek?

JD: Ik heb veel problemen met de term Vrij Onderzoek. Omdat het voor mij helemaal niet duidelijk is welke lading de vlag dekt. Als het gaat over de leuze van Poincaré dan denk ik dat die leuze in haar historische context natuurlijk in zekere zin een betekenis heeft, maar ik geloof niet dat ze die betekenis nog kan hebben. Het feit dat het denken zich niet mag onderwerpen, ... is zinloos geworden. Het denken moet zich volgens mij onderwerpen aan waarden en aan oordelen. Maar het moet de goede waarden en oordelen kiezen. We moeten juist de discussie gaan voeren rond welke waarden we voorop willen stellen in ons onderzoek en onderwijs. Dan kan het denken zich daar wel aan onderwerpen. Maar men moet daar een vrije discussie over kunnen voeren.

DM: Ontbreekt die discussiefeer en mentaliteit niet een beetje aan de VUB?

JD: Ja, dat is absoluut iets dat kan verbeterd worden. Men zou - ik ga nu ideeën spuien die ik van anderen heb - iets kunnen organiseren als een "studium Generale" waar alle studenten naar toe kunnen komen en waar eerst een uiteenzetting gegeven wordt over een onderwerp en daarna in de aula of in een kleinere groep eens gediscussieerd kan worden over dat soort problemen. Dat moet dan gaan over problemen die aansluiten bij de actualiteit. De Europese eenmaking kan er een voorbeeld van zijn, ook racisme, lezingen die meer aansluiten bij de exacte wetenschappen... . Dan moet er ook gezorgd worden dat studenten en vorseers op die ogenblikken vrij zijn om naar die activiteiten te kunnen gaan.

(vervolg op pagina 3)

(vervolg van pagina 2)

DM: Biedt het COSTRA-rapport enige oplossingen voor de specifieke problemen waar de AAP-geleding mee te kampen heeft? Ik denk dan vooral aan de loopbaanvooruitzichten, die bijzonder somber zijn (en ik druk mij nog zwakjes uit).

JD: Neen, mijn vrees is dat het probleem de VUB overstijgt. Het enige wat we kunnen doen is oppositie voeren naar buiten uit. Als je kijkt naar de cijfers die bekend zijn in de rapporten van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, dan zien we dat de Vlaamse studentenbevolking de laatste tien jaar aangegroeid is met ten minste 10 000 studenten. Dezelfde laatste 10 jaar is er daling met meer dan 100 eenheden, een daling van het ATP en een daling van het AAP op de werkingstoelagen. De perspectieven zijn inderdaad moeilijker geworden omwille van twee oorzaken. Ten eerste is er het continue bezuinigingsbeleid. Elke nieuwe maatregel is immers gericht op de beperking van de uitgaven. Ten tweede - maar dit is minder belangrijk - zitten we met een ongelijke leeftijdsverdeling in het personeel, gezien de specifieke situatie van de VUB. Vandaar dat ik stel dat de beperking van de doorstromingsmogelijkheden van ZAP, ATP en AAP allen dezelfde oorsprong hebben. Ook het ZAP, hoewel ze vastbenoemd zijn, wordt geconfronteerd met die problemen, gezien ze naast het uitbouwen van één of ander project eveneens op zoek moeten gaan naar (externe) kredieten. Deze jacht naar kredieten, ruzie naar publicaties, neemt enorm veel tijd in beslag. Een dienst krijgt dan een part-time secretaresse maar die zit dan ook in een onzekere situatie. Ik denk dat het ATP van deze tendens eveneens een slachtoffer is en het AAP zelfs op een scherpere manier. Op één of andere manier bevordert dit de mentaliteit van laat-mij-mijn-ding-doen, laat-mij-mijn-doctoraat-halen. Men mag dat de mensen niet kwalijk nemen. Indien er aan bovengenoemde tendens niets gebeurt, dan is het werk natuurlijk demotiverend. Men kan dit voor een deel verhelpen door te evolueren naar andere structuren voor de VUB met meer inspraak, maar het financieringsprobleem is daarmee niet van de baan.

DM: Is er al een signaal van hogeruit gekomen om deze globale problematiek van het AAP op te lossen?

JD: Wat er gebeurt is dat men de punctuele problemen probeert op te lossen om de situatie wat te verbeteren. Ik denk dat de rector en vice-rector "onderzoek" oog hebben voor een aantal problemen van het AAP en van het Bijzonder AAP. Maar buiten het beheren van deze punctuele problemen en het op-de-tafelkloppen zie ik weinig ruimte voor het beleid aan de VUB om iets te doen.

DM: In de COSTRA wordt verwezen naar het opleiden van de doctoraatsstudenten. Vindt u dat het invoeren van een verplichte doctoraatsopleiding die de nodige financiële middelen met zich meebrengt een oplossing kan zijn?

JD: De doctoraatsopleiding is er altijd gekomen omdat er financiering voorhanden was. Ik denk dat er ook kwalitatieve argumenten zijn om voor een doctoraatsopleiding te pleiten. We moeten constateren dat een groot deel van de vorschers niet kan doorstromen binnen de universiteit. Buiten de ervaring die ze hebben binnen een gespecialiseerd domein zou het

misschien goed zijn dat zij een aantal vaardigheden 'skills'-ontwikkelen maar ook intussen een brede visie ontwikkelen die hun meer kansen geeft op de arbeidsmarkt. Een doctoraatsopleiding kan ook passen in het kader van het bijsturen van mensen die bij voorbeeld problemen hebben met hun promotor. Dit doe je wel niet door een programma op te stellen van zestig studiepunten, dat is *decreterij*. Ik ben a priori niet tegen een doctoraatsopleiding maar het hangt af van de inhoud die men eraan geeft. Het moet niet alleen gaan over een specialisatie en een aantal vaardigheden maar het moet ook een verbreding aanbieden.

DM: In de COSTRA wordt gesproken over 'leren lezen' en 'leren schrijven'. Vindt u dit niet betuttelend?

JD: Neen, ik zie dit eerder in het kader van het creëren van een discussiecultuur, namelijk de studenten de aanzet geven om bronnen te gaan raadplegen en wetenschappelijke werken te leren lezen en te verwerken - en dit vanaf het begin van hun studies in de plaats van *ex cathedra* cursussen te laten volgen. Dit is natuurlijk moeilijk in de kandidatuursjaren waar men met grote groepen zit. Vandaar dat men misschien andere werkvormen meer moet integreren en afstappen van de regelities die men de afgelopen jaren overal ingevoerd heeft: zoveel uren werkcollege + zoveel uren hoorcollege + zoveel uren practicum = zoveel studiepunten.

DM: In de COSTRA wordt impliciet gepleit om mee te lopen in de Europese (kader)programma's. Wat vindt u van dergelijke politiek die natuurlijk zijn financiële weerslag heeft maar ook zijn pervers effect, namelijk dat onderzoeken die niet passen in kaderprogramma's minder middelen toegekend krijgen?

JD: Het probleem met Europese onderzoeksprogramma's is net zoals het wetenschapsbeleid van de Vlaamse regering dat het zeer sterk gericht is op onderzoeken met economische finaliteiten. Anderzijds is dat een extern gegeven waar we mee leven of we nu willen of niet. Ik denk dus dat we een onderzoeksbeleid moeten hebben dat die ploegen die daar kunnen op inspelen maximale ondersteuning geven en hun toe te staan daarin succesvol te zijn. Anderzijds moet er binnen de universiteit een compenserend onderzoeksbeleid gevoerd worden maar dat zal noodzakelijkerwijs toch kleinschaliger zijn via andere middelen waar dan juist de andere criteria gehandhaafd worden.

DM: In de COSTRA wordt 'middle-management' voorgesteld als een oplossing voor de structurele problemen van de VUB. Wat is uw mening hierover?

JD: De middle-management structuur is een tweesnijdende structuur. Ik zou dan ook niet akkoord kunnen gaan met een opsplitsing van de universiteit in drie delen, waar 'Life Sciences' de rijkste zou zijn. Ik ben niet bereid te leven op een universiteit waar solidariteit gedictoreerd wordt door de rijksten, zeker niet als dat gebeurt vanuit een corporatistische ingesteldheid. Wat nu precies de structuur van de VUB moet worden, daar ben ik nog niet helemaal uit. Die discussie moet zeker gevoerd worden. Ik geloof dat de meest realistische mogelijkheid voor de eerstkomende 15 jaar een evolutie naar een structuur van vakgroepen en faculteiten is.

DM: Wat zal de houding van de AAP-geleding zijn in de Raad van Bestuur t.a.v. de COSTRA?

JD: Er is een beetje verwarring over hoe de dynamiek die met de COSTRA op gang is gebracht, voortgezet kan worden. De houding zal zeker zijn dat we geen voldoening nemen met enkel drie toepoeningingen. Het moet in een breder kader passen, een soort 'globaal plan'. Er is voor het ogenblik duidelijk vraag naar de timing van het verdere verloop van de discussie.

DM: Ik dank u voor dit gesprek. (HA)

De studenten

Jo De Ro: Ik kan misschien bondig samenvatten wat er in de tekst "opmerkingen van de studentenvertegenwoordigers in de RVB i.v.m. een strategisch plan voor de VUB" staat. (Deze tekst samen met een aantal andere ligt te inzage in "De Moeial" n.v.d.) Zoals duidelijk uit de titel blijkt, willen wij niet de toer opgaan om de COSTRA te bespreken als de COSTRA. Onze tekst gaat over opmerkingen i.v.m. strategisch beleid. Wij willen de discussie iets meer open trekken. Er bestaan een aantal redenen waarom wij niet willen spreken over de COSTRA. Een eerste is het feit dat in de COSTRA 4 "éminences grises" zetelen. Wijsheid komt weliswaar met jaren, maar dan moeten de leden van dergelijke commissie uit de verschillende geledingen komen. Drie geledingen werden totaal genegeerd. Dit heeft o.a. geresulteerd in het feit dat er niet gesproken werd over onze basisprincipes, dat de sociale sector niet ter sprake kwam. In dit geval gaat het bovendien om 4 mensen die jaren lang het beleid op de VUB bepaald hebben. Het is zeker niet onze bedoeling om de dynamiek te stoppen. Die dynamiek is o.m. te wijten aan het nieuwe organiek statuut, maar vooral aan de komst van de nieuwe rector, die nog op veel krediet kan rekenen. De discussie die wij eerst willen voeren, gaat over onze huidige identiteit als Vrije Universiteit Brussel. Wij halen dan ook in onze tekst het standpunt van de VUB over het "memorandum on higher education" aan, ook al omdat er slechts weinigen in de RVB overblijven, die er in '92 reeds zetelden. Vragen als wie we zijn, wat onze houding is t.o.v. bv. economische belangengroepen, andersdenkenden, racisme... komen voor vragen over de interne structuur van deze universiteit.

Of men nu evaluaties doet van de evaluaties, verbetering van de lerarenopleiding, een paar gebouwen bijzet... dat is tactiek, dit is iets dat noodzakelijk moet volgen en dus zeker geen strategie. In onze tekst zijn er een aantal punten waar we dieper op in zijn gegaan. Zo zijn er voor ons 5 belangrijke pijlers: onderwijs, onderzoek, sociaal beleid, communicatie en bouwpolitiek. Dit is voor ons de chronologie die wij willen verdedigen. In onze tekst zitten waarschijnlijk wel mankementen, maar wij hadden daar ook niet anderhalf jaar tijd voor. Het is een eerlijke tekst zonder bijbedoelingen, ontstaan o.a. uit voorbereidende gesprekken met mensen uit de "politieke commissie".

voorbereidende vergaderingen met mensen uit andere geledingen, documenten...

DM: Waar kan u zich vinden in het COSTRA-rapport en wat stult u tegen de borst?

JDR: We hebben heel duidelijk gezegd dat men COSTRA moet gelijk stellen met eender welke tekst die de bedoeling heeft de zaken te evalueren. Zo wordt al jaren in verslagen van de onderwijsraad over de kwaliteit van het onderwijs gesproken. Daar werden de evaluaties op de korrel genomen. Ofschoon verschillende mensen mij de wetenschappelijke waarde van de evaluaties zelf hebben bevestigd, scheelt er wel iets met de timing waarmee de evaluaties worden afgenomen, nl. op het moment dat reeds vele studenten hebben afgehaakt. De beoordeling op de taken en de examens zijn dan niet gebeurd. Hoorcolleges, taken en examens vormen één logisch geheel dat dan ook als dusdanig moet worden geëvalueerd.

Belangrijk met COSTRA is dat de studenten, het AAP en het ATP vragende partij zijn om dingen te veranderen. In deze geledingen wordt niet gedacht dat veranderingen noodzakelijk slecht zouden zijn. Het beste van het COSTRA-rapport is misschien wel dat er zo een moment gecreëerd wordt. Dat bv. de voorzitter van de COSTRA, professor Van Geen, schrijft dat het kandidatuursonderwijs in zijn faculteit bedrevend is, dat kan ik waarderen. Wel is het mijn mening dat men niet één maand na het bekend maken van dergelijk document plots beslissingen gaat nemen. Men moet een signaal sturen naar de basis en men moet de mensen de tijd geven dingen op te lossen, zonder dat er veel geld mee gemoeid is. Men kan de VUB vergelijken met een auto. Nu gaat men er vooraan nieuwe spoilers opzetten (PR), een nieuwe chauffeur in steken voor de administratie, een beetje "verbouwen", maar wat ze vergeten is dat er een stuur ontbreekt.

DM: Oké, maar u heeft nog altijd weinig gezegd over het rapport zelf.

JDR: Zoals jullie gezegd hebben, merkt men duidelijk dat de COSTRA een aantal managementtermen aanhaalt. De specificiteit van een universiteit en zeker van de VUB kan men niet zomaar vergelijken met iets anders.

De COSTRA heeft een verwachting gecreëerd, maar ze zijn niet diep

genoeg gegaan. Daarom hebben wij enkel principiële kritiek gegeven. We hebben een aantal dingen naar voor geschoven waarover we willen praten, steunende op een aantal basisprincipes. Het is evident dat wanneer we over onderwijs willen praten we ook de 13 of 14 bladzijden die COSTRA eraan wijdt, zullen lezen.

Over onderzoek wil ik mij minder graag uiten, maar we hebben dan wel een aantal principiële standpunten over deze materie ingenomen om de raakvlakken tussen onderzoek en onderwijs te benadrukken. In het COSTRA-rapport worden beiden teveel opgedeeld. Eigenlijk had de COSTRA een doorlopende tekst moeten zijn. Er zijn zoveel overlappings die niet in die vakjes passen.

DM: Meent u dus dat de eenheid onderzoek-onderwijs door de COSTRA door de keuze van opsplitsing in verschillende hoofdstukken, wordt ontkend?

JDR: Ik zit in een faculteit waar zozegged weinig onderzoek gebeurt. Nochtans zijn er in mijn richting, communicatie, veel zaken waar onderzoek en onderwijs samen vallen. De inpassing van onderzoek in het onderwijs kan veel vroeger gebeuren en niet alleen wanneer men een thesis maakt. Want dat is voor de mensen het eerste en enige moment waarop dit gebeurt. Men moet mensen leren vanaf het begin een "wetenschappelijke cultuur" aan te kweken, te leren kritisch denken... In de COSTRA wordt ook gesproken over bouwpolitiek. Indien de VUB een huis in Sint-Niklaas bezit, maar niet nodig heeft of een boomgaard in Sint-Genesius Rode, moet men dat verkopen en het geld hier investeren. Wat het beste voor de VUB zou zijn is dat dergelijke dossiers als COSTRA niet meer nodig zouden zijn.

DM: Bent u van mening dat een groot deel van de studenten, maar ook de profen, assistenten en ATPers hun voeling en betrokkenheid met de universiteit verloren hebben?

JDR: Ik denk dat alle vertegenwoordigers wel te kampen hebben met hetzelfde dilemma. Je moet je tijd besteden tussen een vertegenwoordigende functie, je studie en je onderzoek, en het

(vervolg op pagina 5)

Rechtzetting op "De Costra" in De Moeial 6-7, 16/02/95, p. 5 e.v.

Algemeen zou ik willen stellen dat "de costra" een ontwerp is dat eenmaal werd besproken op de Raad van Bestuur zijnde 14 februari 1995. Tijdens deze Raad van Bestuur werden gegevens aangebracht die hebben aangetoond dat bepaalde onderdelen van "de costra" onjuist zijn. Uit deze gegevens die nadien ook schriftelijk werden overgemaakt aan dr. Voorzitter en Mevr. de Rector zal u kunnen afleiden dat uw ondersteuning "deze pijnlijke constatacie wordt hopelijk door het nieuwe beleid verholpen" (DM, nr. 6-7, p.7) voorbarig is en zeer pijnlijk voor diverse personeelsleden. In naam van de personeelsleden van de financiële diensten en als vertegenwoordiger ATP binnen de Raad van Bestuur.

Leon VANGOITSENHOVEN

Wij willen eerst bevestigen dat de informatie, die u ons heeft overgemaakt, aangaande de fouten die geslopen zijn in het COSTRA-rapport correct is. Wij danken u dank voor het opsturen van de nodige informatie. Hieruit bleek duidelijk dat in tegenstelling met wat in het COSTRA-rapport vermeld wordt aangaande de onduidelijkheid over de financiële middelen van de VUB, op dat vlak wel degelijk duidelijkheid bestaat. Wij zijn dan ook zeer blij met uw reactie zodat eventuele misverstanden uit de wereld verholpen worden. Dit misverstand is evenwel te wijten aan een communicatieprobleem: mensen op het hoogste niveau kennen blijkbaar zelf bepaalde gegevens niet; wij hebben deze gegevens uit de Costra-rapport gehaald. De bedoeling van het desbetreffende artikel was zeker niet iemand van de ATP-geleding met de vinger te wijzen, maar poogde enkel een analyse van het COSTRA-rapport te zijn.

De Redactie

"Knappe artsen wens ik, de rest is bullshit!": het relaas van een avondje debateren rond de numerus clausus in de geneeskunde.

Op dinsdag 7 maart 1995 organiseerde de Geneeskundige Kring in Jette een debat omtrent de studentenbeperking in de geneeskunde. Aanwezigen waren Dr. Beckers (voorzitter BVAS), Prof. Dr. Van Camp (decaan faculteit G&F), senator Tavernier (AGALEV), student Vanagt (voorzitter VVS), Dr. Goderis (geneeskunde voor het Volk) moderator Polspoel en een tachtigtal toehoorders. Opvallend was ook hier weer de afwezigheid van minister (onder voorbehoud) Vandebossche of van een ander vertegenwoordiger van het ministerie van Onderwijs.

Knappe artsen en studenten

Het was Dr. Beckers die van wal mocht steken. Deze merkwaardige man pleit reeds meer dan twintig jaar voor de invoering van een numerus clausus in de geneeskunde om de 'pletora' (het overaanbod aan artsen) tegen te gaan. Volgens Beckers heeft de pletora tot gevolg dat het gemiddeld inkomen van de artsen daalt. Het betoog van Dr. Beckers is geenszins ingegeven door corporatistische reflexen. Integendeel, hij spreekt in het belang van de studenten. Hij vindt het zonde dat mensen zeven jaren van hun leven zouden opofferen om dan rond te moeten komen met een hongerloon. En vermits geneeskunde-studies door Beckers herleid worden tot een 'universitaire beroepsopleiding' zijn er geen uitwegmogelijkheden voor pas afgestudeerde artsen omdat deze mensen door hun opleiding 'sociaal gehandicapt' zijn. Dr. Beckers denkt niet alleen aan de studenten, hij denkt ook aan de patient, want natuurlijk is het zo dat een teveel aan artsen een negatieve invloed heeft op de kwaliteit van de zorgverstreking. Om al deze redenen, overgoten met een filantropisch sausje, pleit Dr. Beckers voor de invoering van een numerus clausus (of fixus) in de geneeskunde, want zegt hij: "Knappe artsen wens ik, de rest is bullshit!". Prof. Dr. Van Camp ging ten dele akkoord met Dr. Beckers, maar trachtte te nuanceren. Volgens de decaan kan niet ontkend worden dat een deel van de pleidooien voor een studentenbeperking gevoerd worden door belangengroepen (artsensyndicaten en ziekenfondsen). Afgezien van deze nuance schaarft Prof. Dr. Van Camp zich achter Dr. Beckers. Hij stelt dat de kwaliteit van de opleiding daalt als gevolg van het (te) groot aantal studenten. Van Camp gaat echter nog verder. Volgens hem zou er werk gemaakt moeten worden van een algemene numerus clausus of een andere vorm van studentenbeperking (bv. oriënteringsproef, ingangsexamen,...). Hij stelt nl. dat er mensen zijn die niet geschikt zijn om universitaire studies aan te vatten; het is dus beter voor die mensen dat ze uitkijken naar studiemogelijkheden die hen wel liggen. Om Beckers te parafraseren: "Knappe studenten wens ik, de rest is bullshit!".

Knappe studies en testen.

De 'bullshit' waar de heren Beckers en Van Camp het over hebben werd verwoord door de 'naïeve wereldverbeteraars' Tavernier, Vanagt en Goderis. Volgens Dr. Goderis wordt het pleidooi voor een numerus clausus gevoerd door corporatistische organisaties (artsensyndicaten en ziekenfondsen) die uit eigenbelang handelen en door (multinationale) Europese bedrijven, die onder meer arbeidskrachten wensen die afgestemd zijn op de noden van de industrie. Een numerus clausus is

voor Goderis onaanvaardbaar omdat het de democratisering van het onderwijs in gevaar brengt en omdat de sociale ongelijkheid er door bevestigd en versterkt wordt. Ook de Vereniging voor Vlaamse Studenten (VVS) kant zich bij monde van haar voorzitter Vanagt principieel tegen elke studentenbeperkende maatregel. Indien er problemen zijn in de gezondheidszorg dan moeten die in die sector opgelost worden en niet in de sector onderwijs. Volgens Vanagt (en zijn medestanders) bestaat er geen enkele studie die aantoonde dat een groot aantal artsen een grotere gezondheidsconsumptie met zich mee zou brengen. Integendeel, wanneer we het percentage van het Belgisch BBP dat aan de gezondheidszorg besteed wordt, vergelijken met onze buurlanden (waar er wel een numerus clausus is!) dan blijkt dat België minder uitgeeft dan Nederland, Duitsland of Frankrijk. De oorzaak van de stijgende kosten in de gezondheidszorg moet niet zozeer gezocht worden in het groot aantal artsen (1 per 271 inwoners), maar wel in de toename van de nieuwe technologieën (die zeer kostelijk zijn), een overconsumptie aan geneesmiddelen, de vergrijping van de bevolking, etc. Het argument als zou een groot aantal artsen (door het feit dat ze minder patiënten op consultatie krijgen) de kwaliteit van de zorgverstreking doen dalen wordt evenmin aangetoond door wetenschappelijk onderzoek. Voor hetzelfde geld kan men stellen dat een kleiner aantal patiënten de kwaliteit ten goede komt (door het feit dat de arts meer tijd per patient heeft). Met andere woorden: "Knappe studies wens ik, de rest is bullshit!". Senator Tavernier sloot zich aan bij wat de heren Van Agt en Goderis zeiden. Daarenboven stelde hij zich de vraag op welke basis men studenten de toegang tot een (geneeskunde)studie kan ontzeggen. Volgens hem bestaan er geen enkele (objectieve) test die toelaat te meten of iemand geschikt is voor een bepaalde opleiding.

Prof. Dr. Van Camp begon daarop het standpunt van de decanen (G&F) in de VIIR uiteen te zetten. Deze excellenties zitten zich reeds een tijdje het hoofd te breken over hoe de numerus clausus ingevoerd moet worden (waarom vinden ze blijkbaar niet belangrijk of misschien wel te moeilijk). De decanen hebben een aantal voorstellen geformuleerd: oriënteringsproef voor de eerste kandidatuur of 'toelatingsexamen' na de eerste of de derde kandidatuur. Inhoudelijk zouden deze 'examens' er als volgt uitzien: het samenvatten van een voorgedragen tekst, multiple choice wiskunde, scheikunde of fysica naar keuze, aardrijkskunde of geschiedenis naar keuze en Frans of Engels naar keuze. Op basis hiervan denken de decanen dus te kunnen

(vervolg op pagina 8)

Nationale betoging woensdag 22 maart om 14u00 te Brussel (Noord-station)

VVS-standpunt

Uitreksel uit de congresresoluties (10 december 1994)

... Democratiseren van het onderwijs is aan iedereen het recht geven het onderwijs van zijn of haar keuze en aanleg te volgen zonder financiële of andere drempels...

... ART 13 van het internationaal verdrag van de UNO uit 1969, geratificeerd in 1981 door de Belgische Staat zegt: 'Het hoger onderwijs dient door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor eenleider op basis van hekwaaibeheld geleidelijk toegankelijk te worden gemaakt.' Dit engageert de Belgische Staat - en dus ook de Vlaamse Regering - te streven naar kosteloos hoger onderwijs.

Dit staat fel in contrast met de hoge studiekosten heden ten dage. De realiteit is dat studeren aan het hoger onderwijs een steeds hogere financiële inspanning vraagt, wat in sterke tegenspraak is met de democratiseringsgedachte. Men kan voldoende symptomen aanhalen. Sinds vijf jaar is het aantal studenten gestegen in tegenstelling tot het aantal verleende studiebeurzen, dat sterk gedaald is. De criteria voor het behalen van een studiebeurs zijn veel te hoog geworden. Hierin moet dringend verandering komen. Het voortdurend verhogen van het inschrijvingsgeld is een ander symptoom. We blijven streven naar kosteloos onderwijs, wat ook een afschaffing van de inschrijvingsgelden inhoudt...

I. Tegen de verhogingen van de inschrijvingsgelden

Het is duidelijk dat we de vooropgestelde verhogingen geenszins kunnen aanvaarden, aangezien ze regelrecht indruisen tegen de democratisering van het onderwijs.

Situatieschets

Sinds 2 academiejaren, en dit naar aanleiding van het HOBU-decreet, is men in de verschillende HOBU-instellingen met een opaanvaarbare verhoging van de inschrijvingsgelden bezig. Twee academiejaren geleden bedroeg dit gemiddeld 5.000 BEF in de HOLT-instellingen en werd er totand toe zelfs meestal geen inschrijvingsgeld gevraagd in de HOKT-instellingen. Hierna is men dan "geleidelijk" een stijging van deze inschrijvingsgelden gaan doorvoeren om volgend academiejaar als apotheose plots in bijna alle hogescholen het maximum toelaatbare inschrijvingsgeld te vragen. Dit decretaal maximum toelaatbare inschrijvingsgeld voor voltijdse niet-beursstudenten bedraagt 14.500 BEF (inschrijvingsgeld) + 2.000 BEF (examengeld),

waarvan het eerste bedrag dan nog eens jaarlijks geïndexeerd wordt met als referentiedatum voor deze jaarlijkse aanpassing: 1 september 1990.

Dit betekent dat een hogeschool volgend academiejaar 18.000 BEF kan vragen!

Het Vlaams Verbond van het Katholiek Hoger Onderwijs stelt aan alle hogescholen binnen haar koepel voor om de maximale verhogingen voor alle richtingen in één keer door te voeren naar volgend academiejaar toe. Deze tendens blijft - in tegenstelling tot de fusies van de hogescholen - overigens wel netoverschrijdend te zijn, want ook uit de pas opgerichte Vlaamse Autonome Hogescholen bereiken ons talrijke meldingen van waanzinnige verhogingen.

Korte geschiedenis van de acties uit een recent verleden

Op 20/10/93 werd er door de toenmalige HOLT-stuurgroep in een persmededeling voor gepleit het inschrijvingsgeld op 0 BEF te brengen zoals onderschreven in het EG-verdrag van 1966.

Op 25/10/93 stelden we dat 'de inschrijvingsgelden van het hoger onderwijs moeten verlaagd worden. Alle drempels naar het hoger onderwijs moeten verdwijnen. Een inschrijvingsgeld van 10.000 BEF of meer is nog steeds een bom geld voor een hele hoop mensen'.

Acties: * Nationale betoging te Gent met 10.000-12.000 studenten

* Een aantal regionale acties met o.a. de eerste steenlegging in het RUCA, een sleep-in in het HIVT te Antwerpen, de kruispuntbezettingen te Mechelen, Gent, Leuven,...

Als motivatie voor het verhogen van de inschrijvingsgelden wordt door de instellingen het argument naar voor geschoven dat dit noodzakelijk is om de kwaliteit (personeels- en werkkosten) van het hoger onderwijs te garanderen. Ons komt het echter nogal merkwaardig over dat de student financieel moet opdraaien voor de kwaliteit van zijn opleiding. Ook wil men zogenaamd een deel van de kosten, die de fusies met zich zouden meebrengen, recupereren door de inschrijvingsgelden te verhogen. Nochtans werd er niet overgegaan tot fusies om te rationaliseren en kostenbesparend te werken en heeft de overheid tijdens de overgangperiode extra middelen voorzien om deze éémalige kosten te dekken.

II. Voor de gelijkenschakeling van de sociale voorzieningen

Wij eisen tevens een gelijkenschakeling van de gelden voor sociale voorzieningen met het bedrag zoals reeds lang wordt toegepast voor de universiteiten, namelijk 8.000 BEF. De eis voor deze verhoging staven wij met de

vaststelling dat om behoorlijke sociale voorzieningen uit te bouwen er meer geld moet vrijgemaakt worden dan de 3.000 BEF die de hogescholen momenteel krijgen, temeer aangezien de studiekost voor een hogeschoolstudent dezelfde is als die van een universiteitsstudent. Verder vragen we dat de gelden voor deze sociale voorzieningen zoals aan de universiteiten bij het begin van het academiejaar worden uitbetaald in plaats van de huidige uitbetaling in drie schijven van 1.000 BEF waardoor er van enige investeringen op langere termijn nu helemaal geen sprake is.

III. Voor de indexering van de studiebeurzen

Een andere zaak die we wensen aan te kaarten is die van de studiebeurzen, deze zijn een middel om financieel minder begoede studenten de kans te geven hoger onderwijs te volgen. De jongste decennia werd het systeem van de studiebeurzen doorheen de verschillende besparingsronden uitgehoud. Zo werden de inkomensgrenzen om recht te hebben op een studiebeurs en de beursbedragen zelf gedurende vele jaren niet verhoogd, laat staan geïndexeerd. Daardoor zijn er steeds minder beursstudenten en worden daarenboven de beursbedragen (relatief gezien) steeds kleiner. De democratisering van het onderwijs kreeg op die manier nog een flinke knauw. Een grondige herwaardering van het beurzenstelsel is dan ook dringend nodig. Concreet eisen wij hiervoor (van de minister van onderwijs) dat de indexering van de maximuminkomensgrenzen en de beursbedragen zelf decretaal zouden gewaarborgd worden. In het volgende onderwijsdecreet moet het beursbedrag bovendien met terugwerkende kracht opgetrokken worden tot het niveau dat het bereikt zou hebben indien het de afgelopen jaren correct was geïndexeerd.

Besluit

Wij roepen de studenten van het hoger onderwijs dan ook op deel te nemen aan de nationale betoging van de Vereniging van Vlaamse Studenten om zo op te komen tegen de democratische tendens die zich meer en meer aftekent en de drie bovenvermelde eisen kracht bij te zetten. De betoging zal doorgaan in de namiddag om de leerlingen van het laatste jaar van het secundair onderwijs de mogelijkheid te geven mee hun ongenoegen te uiten. Voor deze jongerengroep hebben de verhogingen van de inschrijvingsgelden immers ook rechtstreekse gevolgen en we roepen hen dan eveneens op samen met de studenten uit het hoger onderwijs front te vormen.

Toon Vanagt (voorzitter)
Tim Engels (voorzitter Hogescholen centrale)

(vervolg van pagina 3)

kontakt met de achterban behouden. Voor sommigen ligt het dilemma hier: "waar ga ik de klemtoon op leggen?"

DM: In welke context ziet u het COSTRA-rapport?

JDR: Ik vind dat als er één doel was voor dit document, dan was het allzins een aanzet te geven tot een context. Uit de COSTRA blijkt dat deze veel te veel op managementtermen gericht is. Het gevaar bestaat erin door te zeggen: "Het is veel te economisch en we schuiven het onder de tafel." Ik denk dat daar mensen op zitten te wachten. Men had eigenlijk moeten beginnen met het luik "maatschappelijke verankering". Dit lijkt mij de logische werkwijze. Het COSTRA-rapport is eigenlijk een tactisch document. Men moet eerst een algemeen kader scheppen.

DM: Als men kijkt wat in de COSTRA staat over bijvoorbeeld het aantrekken van bekende figuren voor de rechten, of voor de ESP veel meer praktijkgericht onderwijs...

JDR: Ze kopiëren daarin volledig de politiek die andere universiteiten aan het voeren zijn. Maar ook de ministers zijn niet meer bezig een context te creëren, ze plamuren slechts of ze se smijten de muur gewoon plat.

DM: Hier worden de felten achterna gehold, de minster holt de felten achterna. Wie holt de felten, volgens u, niet achterna?

JDR: Op onderwijsvlak holt iedereen de felten achterna. Misschien dat men op Europees niveau de felten niet achterna holt, maar men geeft witboeken en memorandums uit. Het is volgens mij normaal dat er vanuit Europa dergelijke memorandums komen, aangezien de E.U. nog altijd voornamelijk een economische gemeenschap is. Politiek, sociaal,.... komen op de tweede plaats, dat is cosmetica en dient om "het ding" te verkopen aan de massa.

We zitten momenteel met een algemeen en maatschappelijk probleem: Slecht geïnformeerde burgers, egoïsme.... Zo krijg je ook een fenomeen als het Vlaams Blok. Binnen alle traditionele partijen bestaat er een neo-liberale invloed, zodat je eigenlijk geen discussie meer krijgt over de noodzaak van maatregelen maar over de komma's in de verschillende (beleids)zinnen.

DM: Komen een aantal voorstellen van de COSTRA op de RvB?

JDR: Ik denk dat dit de bedoeling is van een aantal mensen. Onze geleding wil door onze tekst een bepaalde chronologie vastleggen die eigenlijk te nemen of te laten is. Daar kan men geen compromissen rond sluiten. Wat de COSTRA voorstelt, is een aantal nieuwe mensen aan de top aanstellen en daardoor zal het voor de basis ook goed gaan. Als men een nieuw gebouw 'M' zou maken, dan wordt door de COSTRA eerst de vijfde verdieping gebouwd, gedragen door de rest, dan het vierde, enz. Zo zit men uiteindelijk met een zware last en moet men nog fundamenteën kunnen maken. Wij willen eerst de fundamenteën bouwen.

DM: Komt er nog een Algemene Vergadering?

JDR: Ik hoop zo snel mogelijk. Wij zullen onze tekst op een aantal plaatsen verspreiden.

DM: Wij danken u voor dit gesprek. (RR&HA)

De Cogels Osylei, Denderleeuw of de Kempen

Woensdag 22 maart doet de tournee Geletterde Mensen de aula van de VUB nogmaals aan. Dit keer is het de beurt aan Kristien Hemmerechts, Geertui Daem en Leo Pleysier. Dit trio stelt de vrouw centraal in hun werk, ze het dat ze dit allerminst op eenzelfde wijze doen. Hemmerechts schrijft als vrouw over de weerloosheid van de mens, aangaande diens zelfbeeld alsook in de omgang met andere mensen. De scheidingslijn liefde-lust, verdriet, onbegrip en het onvermogen tot communicatie zijn enkele thema's die steeds terugkeren in haar werk. Geertui Daem schrijft ongecompliceerd vlaams proza, waarin veelal jonge meisjes de hoofdrol spelen. Zij doet dit op een manier die sommige critici ertoe aanzetten om haar (onterecht) een vrouwelijke Louis Paul Boon te noemen. Leo Pleysier vult vele van zijn boeken met hommages aan vrouwen uit zijn nabije omgeving. Als weinig spraakzame hoofdfiguur slaagt Pleysier er goed in de getuigenissen van zijn moeder, zuster of tante in te bliken op een vaak originele manier. Om avlást in smaak te komen van het literaire programma bespreken we hieronder een selectie uit het oeuvre van die drie scribenten.

Spreekje

Kristien Hemmerechts en haar man Herman De Coninck bewonen een vleugel van een schitterend Venetiaans palazzo in de Cogels Osylei, waarschijnlijk de mooiste straat van heel Vlaanderen. Ze houdt zich vooral bezig met schrijven, het opvoeden van de kinderen en is daarnaast ook actief als lerares.

Ze debuteerde pas in 1987, doch schreef sindsdien reeds een indrukwekkend oeuvre bij elkaar. Over haar werk lopen de meningen sterk uiteen. Veel critici verwijten haar dat ze enkel menselijke relaties belicht in haar werk en weinig maatschappijgebonden items in haar verhalen verwerkt. Ook het overwicht aan vrouwelijke personages in haar werk wordt haar wel eens kwalijk genomen. Zijzelf ziet geen graten in deze kritieken. Eerst en vooral schrijven quasi alle schrijvers over menselijke relaties. Het hangt er echter van af welke aspecten men binnen die relaties belicht. Een gebrek aan maatschappelijk engagement vindt ze tevens een onterechte commentaar op haar werk. In 'Brede heupen' schrijft ze over condoomgebruik in verband met het aids-tijdperk, zei het dat dit niet het expliciete onderwerp is van deze tekst. Maatschappelijke problemen komen dus zeker wel aan bod, ze beslagen echter niet de hoofdmoed van de tekst. Wat betreft die vele vrouwelijke figuren en typisch vrouwelijke ervaringen die ze beschrijft in haar schrijfsels is haar reactie meer dan gegrond: "Dat is toch logisch? Ik ben een vrouw!" (in *Trouw*, 24/03/94). Hiermee raakt ze tevens het netelige probleem van de mannelijke dominantie in de literatuur aan.

In de bundel 'Kerst en andere liefdesverhalen' laat Hemmerechts duidelijk zien dat er nog iets anders bestaat dan het klassieke liefdesepos. Hoe gewone mensen zich koesteren met een valse vrede, hoe ze zichzelf verblinden met de debiliteit van het momentane geluk. Het verhaal 'Opgegeild' handelt over de seksuele fantasietjes van twee partners. Het geheel is een poging om aan te tonen dat de mensheid een kloof geslaan ziet tussen het zogenaamde liefdesideaal en het primaire dierlijke gevoel van geilheid. Die confrontatie van de mens met zichzelf en zijn ideaalbeelden roept uiteindelijk een zekere walging op, daar hij beseft dat liefde en lust niet te rijmen vallen. Belangrijk is voorts het kortverhaal 'Spreekje' in deze bundel. In dit fictief verhaal komt de schrijfster met zichzelf in het reine en slaagt ze er om de wiegedood van haar eerste twee kinderen van zich af te schrijven of beter gezegd te verwerken. Pas met 'Wit zand' heeft de schrijfster zich gedeeltelijk onttrokken aan de typische inhoud van de zogenaamde familieroman. Door het integreren van elementen uit de griezeleroman

probeert ze beide genres te vervlechten. Het resultaat is een dubbelverhaal rond een koppel en het personeel van het hotel waar zij verblijven. Mistroostige beschrijvingen van grauwe landschappen en een langzaam opgebouwde suspens doen denken aan de klassieke gothic novel. De ontknoping van het verhaal betreft hier geen *coup de scene*, waarbij alle stukjes van de puzzel in elkaar vallen en de ware afkomst en motieven van de personages worden blootgelegd. Nee, het menselijke aspect - het slechte zelfbeeld dat men van zichzelf heeft, de moeilijke communicatie tussen personages, etc. - blijft ook in deze roman een belangrijk gegeven.

Zuster

Geertui Daem is afkomstig van Denderleeuw en houdt zich bezig met allerlei expressievormen: schrijven, tekenen, beeldhouwen en zelfs acteren. Haar schrijftalent werd als bij toeval ontdekt: een tekst die ze opdroeg tijdens het Gents vertelfestival belandde bij Dedalus en terstond werd haar gevraagd of ze nog meer van dat moois in haar schuif had liggen. Deze tekst was de aanleiding tot het alomtegenwoordig literair debuut 'Boniface'. Hetgene dat 'Boniface' zo sterk maakt is naar mijn bescheiden mening de eerlijke, franke en eenvoudige manier waarop bepaalde figuren in hun omgeving geplaatst worden. We zien alles steeds door de ogen van een jong meisje dat voor de blad voor de mond neemt. Of zoals Geertui het zelf verwoordt als ze het over haar dagboeken heeft, waarop ze zich baseerde voor deze verhalenbundel: "Ik was geschokt door het crue, de eerlijkheid van wat ik geschreven had." (in *Knack Weekend*, 17/03/93). We maken kennis met zuster Boniface, het stofferige en speekselverspreidende schoolhoofd dat Geertje meermalen de stuipen op het lijf jaagt met haar duiveluitdrijvende praktijken. Een ander alombekend figuur in Denderleeuw is juffrouw Marie, die zichzelf de mooie titel prinses de Merode et de Mirepoix toekent. Als ex-lerares weet ze maar al te goed hoe ze iedereen de les moet lezen. Geen enkele andere dorpsbewoner zal haar dan ook tegenspreken, toch niet als ze zelf in de buurt is. Officieel is haar woonst verboden grondgebied voor meisjes zoals Geertui. Zij en andere pubers zien zich dan ook verplicht om stiekem taart te gaan snoepen bij deze licht gestoorde, doch zeer lieflijke tante. Allerhande personages van diverse pluimage passeren voorts nog de revue. De beschrijving van al die rare vogels spitst zich toe op hun excentriek gedrag. Het sterke van deze vertellingen schuilt echter in de

eerlijkheid van de jonge vertelster, die als geen volwassene de menselijke kantjes van deze "outcasts" weet bloot te leggen. De tekst van 'De Meisjeskamer' is een toneeltekst, flarden dialoog gesitueerd in 1962, '67, '72, '79, '89 en '93. Twee zusjes, Veerle en Linda, vertouwen elkaar geheimen toe in een kamer. Gestadelijk zien we hun kinderlijke verbeelding vervormen tot realiteitsbewuste bekentenissen. Enkel de meisjesachtige toon blijft bewaard.

Haar recentste bundel, 'Een vader voor Elisabeth' wordt door Herman De Coninck (zie *NRC Handelsblad*, 9/09/94) de hemel ingeprezen vanwege de pretenteloze manier waarop ze de sukkelachtigheid, de zieligheid van dorpelingen neerpent. Ook hier beschrijft ze weer op schitterende wijze de kneuterigheid van het dorpsleven, waarbij het nooit echt duidelijk wordt of ze zich hiermee wil identificeren, dan wel of ze zich ervan wil distancieren.

Kop in kast

Leo Pleysier is afkomstig uit Rijkevorsel (de kempen), waar hij ook nu nog woonachtig is. Zijn eerste roman, 'De Razernij der winderige Dagen' dateert al van 1978. Samen met 'De Weg naar Kralingen' (1981) en 'Kop in Kas' (1983) vormt dit een drieluik over zijn geboortestreek. Persoonlijk noemt hij deze trilogie het verhaal van "een verloren en verliezende zoon" (zie *De Groene Amsterdammer*, 9/02/94). Al bij deze vroege werken valt het op dat de Pleysier niet enkel te doen is om het verhaal, maar dat ook de vorm waarin het geschreven is van primordiaal belang is. De roman 'Shimmy' (1987) handelt over een Belgisch koppel dat op reis is in Engeland. Het verhaal behandelt de "queste" van twee personen, op zoek naar hun ware identiteit, naar het "gelijk" binnen hun leefwereld. Ook hier weer stilistische experimentjes

vingergeschreven boodschappen van een personage worden ook handgeschreven weergegeven in het boek, engelstaligen komen enkel in hun moedertaal aan het woord, om er maar enkele te noemen.

Met 'De Gele Rivier is Bevoren' (1994) werkt Leo Pleysier alweer een familietriптик af. Deze hommage aan tante nonneke volgt op het alomtegenwoordig 'Wit is Altijd Mooi' (1989, nominatie AKO-prijs en in 1990 bekroond met de F. Bordewijkprijs) dat hij opdraagde aan zijn moeder en op 'De Kast', een "telefoonverhaal" ter ere van zijn zus Greet.

Tante Roza is een buitenbeentje in de familie, een vrouw die weet wat ze wil. Ze vertrekt dan ook tegen de wil van ouders in op missiewerk naar het verre China. De voor Leo zeer intrigerende tante wordt na de Culturele Revolutie China uitgezet en komt een tijd inwonen bij de kempense familie. De figuur van de missiezuster verliest voor de ouder wordende Leo haar mystieke kracht en verwordt tot een "frenetieke zeltjesjager". Als ze echter terugkeert uit haar nieuwe missiepost (India) blijkt ook voor haar de tijd niet stil heeft gestaan. Nylons en een moderne outfit in de plaats van de traditionele habijt, een gemeenschappelijke passie voor het geschreven woord en een gevoel van vervreemding ten aanzien van hun geboortegrond brengt beide personages dicht bij elkaar.

Tot slot nog enkele woordjes over 'De Kast', een verhaal in de vorm van een telefoongesprek. Vanuit stilistisch oogpunt is dit al een krachttoer. Aan de ene kant van de lijn krijgen we de babelzieke zus van Pleysier, die zich geroepen voelt om het ganse relaas van de erfenisverdeling nog maar eens uit te doeken te doen. Aan de andere kant van de lijn krijgen we de rustige toevoerder/broer die slechts mstmet met wat hem door zijn praatgrage zus in de mond wordt gelegd. Het leuke aan dit karakter is dat het moeilijk van hem af te lezen valt of hij een onderdanige jaknikker of een licht cynische commentator is die weet dat de vrouw aan de andere kant van de lijn reeds overtuigt is van haar werkd. Het verhaal leest als een trein en is, wat mij betreft, een zeer originele manier om een familieportret te schetsen.

Podiumreus

Voor deze literatoren is het podium geen nieuw terrein. Toch gaan ze niet allen onverdeeld even makkelijk met een levend publiek om. Hemmerechts voelt zich op haar best in een anonieme zaal, confortabel uitgedost en met frisgepoetste tanden. Deze laatste bevorderen een duidelijke articulatie, wist ze onlangs te vertellen tijdens het *Vrije Westen*. De dame uit Denderleeuw verstijft vaak van de schrik als ze nog maar aan een "public performance" denkt. Vooraleer ze het podium bestijgt concentreert ze zich dan ook volledig, reguleert ze haar ademhaling en neemt ze nog tijd voor een laatste sigaret. Leo Pleysier was als jonge twintiger nog actief als gitarist in een popgroep. Voor hem is het publiek een zwart gat, waar hij zich nauwelijks bewust van is, laat staan dat hij er zich ongemakkelijk bij zou voelen.

Praktisch

De tournee van *Geletterde Mensen* zit er bijna op. Als laatste doet Kees van Kooten de aula van de VUB aan op 10 mei eerstkomende (20u30). Kaarten zijn te verkrijgen op de Dienst Cultuur (gebouw Y).

vzw Behoud de Begeerte
Congrestraat 67/2
2060 Antwerpen
tel. 03/272.40.41
fax. 03/272.06.48

Lezersbrief

reactie op lezersbrief "Wat is het doel van besparen in onderwijs?" (DM 6-7, p.9)

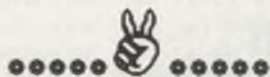
Voortgezette Academische Opleidingen (V.A.O.) en de numerus clausus zorgen bij velen onder ons voor een heftige polemiek, waarin vele gevoelens en belangen vermengd worden tot een gevaarlijk mengsel dat leidt tot irrationele standpunten. Zo stond er in de Moelial nummer 6-7 van dit jaar een artikel van het MLB, waarin enkele standpunten werden ingenomen, waarop wij zouden willen reageren.

Het standpunt van het MLB omtrent de VAO's wordt volgens ons best samengevat als volgt: iedereen heeft het recht om meteen na zijn studies een V.A.O. te volgen, en dit zonder enige beperking. We moeten echter niet vergeten dat slechts een klein deel van de bevolking universitair geschoold is, en dat V.A.O.'s dus zeker een intellectuele luxe zijn. Ze zijn dus niet noodzakelijk voor het beroep dat men wil uitoefenen, maar moeten gezien worden als verdieping van de reeds opgedane kennis. Daarnaast is nog maar zeer de vraag of een V.A.O. de kansen op het vinden van werk drastisch verhoogt. Het gevaar op overkwalificatie is niet denkbeeldig. Tenslotte zal iemand die reeds enkele jaren werkt een beter inzicht hebben in de V.A.O. die het best bij zijn werk past, en zal hij of zij de stof beter kunnen plaatsen in de context van zijn beroep. Deze persoon zal ook makkelijker aan de financiële verplichtingen van zo'n opleiding kunnen voldoen, eventueel ondersteund of betaald door het bedrijf, dat de vruchten van deze investering mede zal plukken. Daarom moet men een systeem overwegen waarin kortingen worden gegeven aan mensen die voor hun V.A.O. eerst een paar jaar werken, aangevuld met beurzen en leningen aan mensen die toch meteen na hun studies door willen studeren.

De Numerus Clausus: nog een delicaat onderwerp dat vermeld wordt in het artikel van het MLB. Vrij onderwijs voor iedereen is zeker een mooi ideaal, maar we moeten niet vergeten dat we in een economische realiteit leven en dat er compromissen gesloten moeten worden. Daarom vinden wij het toelatingsexamen de meest aanvaardbare vorm van selectie bij studies die te veel studenten aantrekken. Zo'n examen is veel eerlijker dan een numerus clausus en verhoogt de kwaliteit van de studierichting. Bovendien bespaart dit studenten die de richting niet aankunnen een bisjaar en dus de staat ook de kosten van een bisjaar. Zo heeft de faculteit Toegepaste Wetenschappen al lang een toelatingsexamen, wat zich uit in hoge slagingspercentages en vrij hoge motivatie bij de studenten.

Daar waar het MLB haar artikel eindigt met enkele zware eisen, niet gesteund door concrete oplossingen, hebben wij geprobeerd enkele realistische argumenten te geven om ons standpunt te verdedigen, namelijk: V.A.O.'s geregeld door een systeem van kortingen, leningen en beurzen (zoals hierboven vermeld) en een toelatingsexamen voor richtingen met te veel studenten. Wij hopen hiermee en bijdrage te leveren aan de discussie die hier op de V.U.B. gevoerd zou moeten worden, zonder dogma's en in de geest van het vrij onderzoek.

Philip A. Breesch
Yves Goetgeluck

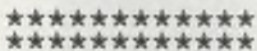
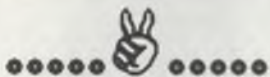

iedere donderdag :

REDACTIE-VERGADERING

om 17 00 uur
Gebouw Y'

Moelial lokaal

DE MOEIAL DEELT MEDE

(gezien de statuten goedgekeurd door de SoR in mei 1993)

Titel IV : De Algemene Vergadering

art. 37:

a) De Algemene Vergadering komt samen in de periode van twee weken voor of twee weken na de lentevakantie. De juiste datum wordt minstens twee weken vooraf in De Moelial bekendgemaakt.

b) De bevoegdheden van de Algemene Vergadering omvatten de beleidscontrole door de VUB-gemeenschap, de verkiezing van de redactionele bestuursfuncties en het uitbrengen van een advies over de statuten. De coördinator legt een door de redactie goedgekeurd moreel verslag ter evaluatie en ter goedkeuring voor, de penningmeester een door de redactie goedgekeurd financieel verslag.

De A.V. is bevoegd om met een meerderheid van 50% + 1 van de stemgerechtigde aanwezigen leden aan de redactie toe te voegen.

De bevoegdheden van de A.V. hebben geen betrekking op de inhoud en de redactionele onafhankelijkheid.

c) De verkiezingen vinden plaats op de A.V. De kandidaturen worden schriftelijk gericht aan de uittrekkende coördinator voor het eind van de maand april. Verkiesbaar voor de functie van coördinator zijn zij die gedurende zes maanden als volwaardig redactielid hebben meegewerkt aan De Moelial. Verkiesbaar voor de andere bestuursfuncties zijn alle redactielieden. De redactionele bestuursfuncties zijn onverenigbaar met een bestuursfunctie bij een politieke organisatie, een studentenkring, of met een mandaat in de SoR of in de Raad van Bestuur. De functies worden in een eerste ronde verkozen bij absolute meerderheid (50% + 1) van de stemgerechtigde aanwezigen. In een (mogelijke) tweede ronde blijven de twee kandidaten met de meeste stemmen uit de eerste ronde over; de kandidaat met het hoogste aantal stemmen is verkozen.

art. 38:

Stemmen bij volmacht is niet toegestaan.

Algemene Vergadering van De Moelial op woensdag 26 april 1995 (20u) in het vergaderzaaltje van de Geneeskundige Dienst (naast UCOS, gebouw Y). De VUB-gemeenschap weze bij deze ingelicht.

De Redactie

De mens tussen hiërarchie en structuur.

(naar Peter Eisenman, En terror firma, in de sporen van grotesken.)

De aanleiding tot het schrijven van dit artikel is het recente verschijnen van de tekst 'De COSTRAnota: VUB binnenkort op de beurs? Kan gebeuren!' (DM 8/95). De oorzaak ligt dieper. Het is eigenlijk de eerste schuchtere poging om op papier te zetten wat mij al een tijdje bezighoudt, en zo het discours te verleggen van de cafétoeg naar een breder forum. Het prikkelende aan de tekst is niet zozeer de inhoud, maar wel de structurele opbouw. Het gestelde wordt eerder ontkracht dan benadrukt. Het is niet eenvoudig om een op 't eerste zicht zo voorbehandiggende redenering te bekritisieren. Doch alvorens ik geïntereerd word wegens het bedekt verkondigen van extreem-rechts gedachtegoed, wil ik toch de gelegenheid niet laten voorbijgaan om te reageren.

Teksten worden altijd beschouwd als primaire of oorspronkelijke bronnen. Het tekstuële is dat aspect van de tekst, dat het karakter van de andersheid of ondergeschiktheid heeft. De andersheid of ondergeschiktheid is het spoor, als de aanwezigheid van een afwezigheid. Het spoor kan nooit oorspronkelijk zijn omdat het altijd de mogelijkheid oproept van een ander oorspronkelijk iets, van iets dat vooraf gaat. In iedere tekst zijn er potentiële sporen van andersheid, aspecten of structuren die door de aanwezigheid verdrongen zijn. Zolang de aanwezigheid dominant blijft, dat wil zeggen enkelvoudig, bestaat er geen tekstuëliteit. Daarom vereist het spoor naar zijn aard op zijn minst twee teksten. Wanneer de ene tekst dominant is, treedt er geen verschuiving op. Wanneer de andere tekst zelf aanwezig wordt, dringt die zich op en verliest hij zijn onmogelijkheid tot het onzekere. Zo kan de tweede tekst de eerste niet uitwissen, maar moet opgevat worden als inherent eraan, dus als een reeds aanwezig spoor dat

gewoonlijk verdrongen wordt door een enkele dominante lezing. Deze tweede tekst ligt dus altijd besloten in de eerste, en dus tussen de traditionele aanwezigheid en afwezigheid, tussen zijn en niet-zijn. Een sterk beeld zou een dominante betekenis aan de ene of de andere tekst geven. Niet alleen mag de ene of de andere tekst geen sterk beeld hebben; zij zullen twee zwakke beelden blijken, wat een onscherp derde oproept. Met andere woorden, de nieuwe toestand van het object moet ertussen liggen, ook wat het beeld betreft: het is iets dat bijna dit is, of bijna dat, maar noch helemaal het een, noch helemaal het ander. De ervaring van de verschuiving is de onzekerheid van een partieel weten. Daarom moet het object een vervagend effect hebben. Het moet er wazig uitzien: Bijna, maar niet helemaal gezien.

En van de vertrekpunten in de tekst is wat ik noem het 'hopeloos idealisme'. Er wordt naar buiten toe een konform, aanvaardbaar model aangereikt, echter gebaseerd op dezelfde formele, hiërarchische permissen als waarbinnen het onder vuur genomen object zich bevindt. En we aldus -binnen de discussie- geen stap verder zijn. Dit valt volgens mij te wijten aan de begripsverwarring aanleiding-oorzaak. Het inleidende citaat is het verregaande bewijs van gebrek aan vertrouwen in het huidig maatschappelijk bestel, en daaraan gekoppeld, de mensheid. Wanneer men over zulke maatschappij-omvattende systemen praat, mag men niet uit het oog verliezen dat hun bestaan en werking niet afhangt, laat staan geïmplementeerd wordt door enkele individuen, maar zij intederend hun bestaansgronden danken aan allen die erin meedraaien. Verschillende zaken kunnen aanleiding geven tot de teloorgang van een bepaald systeem, doch de oorzaak ervan draagt het reeds van in

den beginne met zich mee. En het huidige systeem waarin we leven is tot de dag van vandaag nog steeds het beste feedback-model dat we hebben.

En van de moeilijkste termen binnen het mens-zijn is het begrippenpaar vorm-inhoud. Wanneer een structuur geïmplementeerd wordt door het kollektief menselijk onderbewuste, is de vorm er het belevingsmechanisme van, met een o n e i n d i g aantal variatiemogelijkheden. Hierbij zijdelings opgemerkt: de meest gekende structuur is die van het spel, waarbij twee ploegen gelijk vertrekken, en binnen de gestelde spelregels hun krachten meten tot er uiteindelijk een winnaar en een verliezer bekend is. Er wordt een hiërarchie gekreëerd. Een ander, volgens mij veel gezonder, mechanisme is dat van het ritueel, waarbij men vertrekt vanuit een oppositionele situatie (leven-dood, goed-kwaad, jong-oud), en via het archetype rond, uiteindelijk elke vorm van tegenstelling wegvat.

De enige referentie op dit nivo waarover we beschikken, is de geschiedenis, als link tussen vorm en inhoud, met de vorm als beleving van de inhoud. Op zich is de geschiedenis hiërarchieloos, echter de mens maakt gebruik van de hiërarchische mechanismen om orde, overzicht te creëren, hij probeert haar op een foute manier te vatten. Het hanteren van mijlpalen binnen de geschiedenis brengt ons weer bij het debat over aanleiding en oorzaak. Men neemt een standpunt in, en vanuit dat standpunt wordt hiërarchie aangebracht door de implementatie van gegevens. In de hier gebruikte betekenis duidt tweetheid op een situatie die niet gekenmerkt wordt door dominantie of oorspronkelijke waarde, maar eerder op een structuur van equivalenties, waardoor onzekerheid heerst in de plaats van hiërarchie. Het oorspronkelijk menselijk redeneren (handelen) is intuïtief. Dit betekent subjectief, gebaseerd op persoonlijk ervaringen. Deze

vinden plaats binnen het kollektieve, waarbij door gelijklopende (denk-)patronen in meer of mindere mate een structuur of relatie ontstaat (met de medemens, de natuur, artefakten, ...). Kommunikatie is vervolgens niet meer dan een verhogen van de objectiviteitsgraad, van het uitwisselbaar maken van persoonsgebonden indrukken (wiskunde, taal, regels, ...). Hier vinden we ook het konflikt tussen massa en individu, waar angst en vrijheid staan tegenover zekerheden en onvrijheid. Men spreekt van maatschappelijke leefbaarheid, wanneer er een zeker evenwicht ontstaat. Een van de verklaringen daarvoor is dat het groteske het idee introduceert van het lelijke, het vervormde, het vermeend onnatuurlijke, als iets dat altijd aanwezig is in het schone.

Meer dan een kruisvaart tegen het 'hopeloos idealisme' is dit schrijven een pleiten voor het hiërarchieloos discussiëren en/of redeneren, de enige juiste methode om structuren in vraag te stellen, namelijk door ze naast elkaar te plaatsen, ze kenbaar te maken, ze te bevestigen en tegelijkertijd te ontkrachten, waarbij, zoals in het leven zelf het accent niet ligt op het bereiken van een doel, maar op het beleven van het gaan naar, het vormelijke. Want dit is het verschil tussen leven en dood.

Ward Bresseleers (BSG)

KULTUURKRANT

TREFCENTRUM Y
DIENST KULTUUR
02/629 23 25 - 23 26

BEELDCONTACT

Alle aspecten van 'het beeld' worden deze dag belicht. Beeld als expressiemiddel, beeld als animatie, beeld als kunstvorm. Van film tot graffiti, van cartoons tot kortfilms.

Ook moegekeken op de panelen in het KK? Wel, ze krijgen een nieuwe beurt! Graffitikunstenaars gaan hun inspiratie en talenten op onze wanden botvieren.

Het KK wordt tijdelijk opgeleurd met een cartoontentoonstelling.

Lieven Debrouwer (cineast) maakt ons tijdens een workshop wegwijs in de wereld van de kortfilm.

Plaats: Galery' om 16u30.

Lezing gegeven door Wim Vandekeybus (regisseur, choreograaf, fotograaf, cineast, acteur, danser) omtrent zijn opbouw van zijn producties. Geïllustreerd met zijn dansfilms en dia's.

Plaats: G108 om 20u30 - inkom 50 bfr.

Vrij podium: stille films met pianobegeleiding. Andere muzikanten zijn welkom.

Plaats: KK vanaf 21u00.

maandag 27 maart '95

CONTACTARMOEDE

De kans om je in te leven in de situatie van iemand die 'arm' is aan contact. Hoe beleeft een blinde dit? Wat is autisme? Op deze en vele andere vragen wordt op een praktische manier geantwoord.

Initiatie lopen met blindenstok en een bezoek aan het museum voor blinden (alles geblijnddoekt!)

Van 10u15 tot 12u30.

Workshop sociale vaardigheden o.l.v. Sandrina Schol.

Plaats: Galery' om 14u00 - 16u00.

Autisme: wat is het en hoe ervaren betrokkenen het?

Plaats: 3C211 van 18u00 tot 20u00.

Doorkopende fototentoonstelling 'Hoe gek is psychiatrie? Beeld van een ander beeld'.

Plaats: Galery'.

Verdere informatie is verkrijgbaar op dienst SOCA, lokaal 3B242 (tel. 02/629 24 48).

dinsdag 28 maart '95

GALACONCERT

met André De Groot - piano & Viviane Spanoghe - cello

Vier broers-muzikanten in de familie De Groot. Vier zussen-muzikanten in de familie Spanoghe.

Sinds 1981 vormen André De Groot en Viviane Spanoghe een permanent duo, zowel op het podium als in het privéleven. Kracht en gevoeligheid zijn bij hen verenigd onder de gezamenlijke tekens van diepgaande intelligentie, bijna ascetisch professionalisme en onvoorwaardelijke liefde voor de muziek.

Martine Dumont-Mergaay.

Programma

Alfred Schnittke - Sonate voor cello en piano 1978 (in drie delen)

Louis Vierne (1870-1937) - Sonate in si klein voor cello en piano opus 27 / poco lento - allegro moderato / molto largamente (vier thema's - finale)

August Verbeest - Alternativo - WERELDCREATIE

Serge Prokofiev - Sonate voor cello en piano in Do groot (op. 119) / andante grave / moderato - scherzo / finale - allegro ma non troppo

woensdag 29 maart '95 - 20u - Aula Qa - inkom 150 & 300 bfr

25 JAAR VUB-KUNSTPATRIMONIUM

gedurende 25 jaar heeft de VUB zich open opgesteld voor kunst. Ook tegenover beeldende kunst. Vaak werd het vernieuwend element niet uit de weg gegaan. Een overzicht van aankopen, giften, uitlenen en schenkingen wordt ter gelegenheid van 25 jaar VUB tentoongesteld in het gebouw M.

De moeite waard om de evolutie van 25 jaar kunst aan de VUB te komen bewonderen!

Plaats: Gebouw M - Administratiegebouw

Open iedere werkdag van 9 u tot 17 u

zaterdag 25 maart tot 2 juni '95 - gebouw M

INTERCULTUREEL CONTACT

Brussel als stad in een multiculturele samenleving. Er wordt een waaier van grensoverschrijdende activiteiten aangeboden. Verschillende culturen worden op een boeiende manier voorgesteld.

Organisaties en verenigingen die zich op multicultureel vlak bezig houden, lichten ons in tijdens een informatiemarkt van 11u00 tot 14u00 in het Restaurant/Cafetaria (bij regen) of op de Esplanade (bij zonneschijn).

Debat: Wat is integratie voor migranten zelf? Hoe zien ze hun eigen cultuur en die van ons? Moderator: Prof. Raas.

Plaats: Galery' van 10u00 tot 12u00.

Workshops: - Vorming anti-racisme Plaats: Galery' van 14u00 tot 16u00.

- Tai-Chi Chuan Plaats: Nitek van 14u00 tot 16u00.

Film: Latcho Drom.

Plaats: Galery' om 20u00 - inkom 50 bfr.

woensdag 29 maart '95

PODIUMCONTACT

Alles wat op en rond een podium kan gebeuren, wordt toegelicht. Muziek en theater worden vanuit een ander standpunt bekeken. Een kijkje achter de schermen van een poppentheater en je lichaam bewegen in een workshop hedendaagse experimentele dans en afrikaanse dans. Dit zijn slechts enkele voorbeelden van dit rijk gevulde podiumgebeuren.

Wat is er zailer dan een ontbijt aangeboden krijgen tijdens een concert en zo vroeg uit de veren hoef je niet!

Ontbijtconcert in Galery' van 10u00 tot 11u30.

Een kijkje achter de schermen van het Brussels poppentheater Toone geeft ons een beeld van deze mooie kunstvorm. Van 11u30 tot 12u30.

Eik contact tussen een lichaam en materie ontkent energie. In een snelle opeenvolging van contactimpulsen ontstaan de zo typische sprongen, rol-, val- en klimpartijen eigen aan het werk van Wim Vandekeybus. Deze workshop kan een boeiende en energieke belevenis worden.

Plaats: Hilok van 14u00 tot 15u30 o.l.v. Cindy Step.

Voor wie gefascineerd is door de Afrikaanse dans kan zijn kans wagen van 15u30 tot 17u00.

Theatervoorstelling 'De wereld van Solie' gebracht door de studenten Communicatiewetenschappen

Plaats: Aula Qa om 21u00.

Contact slottuit, na het concert van Pierre Vervloesem: zie verder.

Plaats: Kuituurkaffee om 23u00.

donderdag 30 maart '95

PIERRE VERVLOESEM (B)
(= X-Legged Sally - piano)

Als gitarist van X-Legged Sally en co-producer van Deus kon het Kuituurkaffee moeilijk lang twijfelen aan de kwaliteit van zijn nieuw project 'Home Made'. Eind vorig jaar speelde Pierre Vervloesem enkele schitterende concerten en komt nu terug voor een nieuwe reeks met een enigszins andere bezetting. 'Home Made' is een mix van Zappa zijn geweldige rock humor, jazz en -geloof het of niet- oude James Bond tunes.

Pierre Vervloesem: gitaar

Paul Belgrado: bas

Danny De Cort: gitaar

Pieter Lamotte: trombone

Bart Maris: trompet

Philippe Wauquaire: bas

Danny Van Hoeck: drum

Vermeersch Peter: tenorsax

Michel Mast: tenor en baritonsax

donderdag 30 maart '95 - 21u - Kuituurkaffee - inkom gratis

5 UU's (USA)

Vorig jaar zagen we al een deel van de 5 UU's aan het werk tijdens het U-Totem concert in het KK. Na een onderbreking van zeker 5 jaar brengt drummer David Kerman de 5 UU's weer samen, aangevuld door zanger Bob Drake, tevens medeoprichter van Hail en Thinking plague die net zoals de 5 UU's zelf in de states en vooral op het recommended-label (G.B.) al meerdere platen/CD's uitbrachten. Complex slagwerk met interessante tegentritmes, geaccenteerd door een combinatie van bas en keyboards vormen de basis van de 5 UU's sound. Door toevoeging van intens gitaarwerk en melodieuze zang bekomt men de ingrediënten van experimenteel getinte progressieve rock waarin de invloeden van Henry Cow en Zmla herkenbaar zijn.

Robert Drake: zang, bas, viool, banjo

Mike Johnson: zang, gitaar

David Kerman: zang, slagwerk

Sanjay Kumar: zang, keyboard

E.M. Thomas: geluid en effecten

donderdag 20 april '95 - 21u - Kuituurkaffee - inkom gratis

vervolg op de COSTRA-discussie

Eric Rosseel analyseert op een treffende manier het rapport van de Commissie STRATEGIE en vult enkele van de vele hiaten in dit rapport op (Costranota en tekst Rosseel beschikbaar op het redactielokaal van De Moecial). Hij vergelijkt de voorgestelde structuurvormingen in de Costra met de 'meer eigentijdse organisatie en management-technieken', stelt voor de 'onderwijsfilosofie radicaal te herzien', gaat op zoek naar het statuut van het academisch personeel en pleit voor een oplossing van alle beheersproblemen 'op het laagst mogelijke echelon'. Toch merk ik in zijn uiteenzetting enkele tegenstrijdigheden op, doordat hij weigert de Costranota - en tevens de evolutie van de universiteit - in een breder maatschappelijk kader te schetsen.

Over schijnautonomie en organisatiemperialisme

Als arbeids- en organisatiepsycholoog vestigt hij de aandacht op het voorbijgestreefde 'bureaucratisch organisatie-model'. De Costra is zijns inziens dan ook juist indien zij dit model wil overstijgen via het implementeren van nieuwe structuren. Toch lijkt het hem dat 'men vasthoudt aan de hiërarchische opbouw van de personeelsgroep, daar waar overal ter wereld in alle innovatieve bedrijven het aantal hiërarchische niveaus systematisch wordt terug-geschoefd om ruimte te laten voor adhocistische structuren'. Tenzij Rosseel hier niet alleen innovatieve maar ook kleine bedrijven bedoelt, loopt de vergelijking met de bedrijfsstructuren mank. Gigantische bedrijven worden immers gekenmerkt door een zeer strakke hiërarchie waarbij de topniveau's de krijtlijnen uitzetten waarbinnen de werking van de onderliggende niveaus zich kan manoeuvreren. Deze hiërarchie wordt in bedrijven nog versterkt door de geografische scheiding van productie en management. De vraag of structuren opgericht voor specifieke aangelegenheden niet een schijn van autonomie en zelfstandigheid moeten opwekken waarbij de touwtjes meer gecentraliseerd in handen gehouden worden, dringt zich dan ook op. De term organisatieimperialisme is hier zeker niet uit de lucht gegrepen (zie hiervoor R. Ramboer, 'De VUB binnenkort op de beurs? Kan gebeuren!' in: De Moecial 8, 1995). Volgens Rosseel moet men 'uitgaan van de basisgedachte dat de vitale kernen van de VUB niet de bestuursorganen, noch de 'middle-managers', noch de facultaire beleidsstructuren maar de productieve onderzoeks- en onderwijsenheden zelf (...) De reorganisatie van het centrale beheer moet m.i. daarom beginnen bij de maximalisering van de autonomie van de eenheden en het centrale orgaan moet de financiële, organisatorische en psychologische voorwaartscheppen opdat de eenheden deze autonomie productief kunnen aanwenden. (...) Alle beheersproblemen moeten op het laagste mogelijke echelon worden opgelost. Oké, maar de tendens tot schijnautonomie is reëel en moet ontmaskerd worden. Dergelijke decentralisatie kan eveneens kaderen in een verdeel-en-heers politiek waarbij de verschillende eenheden tegen elkaar moeten concurreren om middelen. Ook moet men zich hoeden voor de institutionalisering van vriendjespolitiek en een politiek van het genre laten-we-maar-wat-meer-middelen-aanvragen-dan-we-nodig-hebben-zo-zijn-we-zeker-dat-we-iets-krijgen. De gevaren van decentralisatie mogen dus zeker niet onderschat worden.

Over 'Post-moderne nomaden' en starre elites

Op vlak van onderwijs en onderzoek stelt hij terecht vast dat de Costra niet stilstaat bij de finaliteit ervan. Rosseel gaat ervan uit dat de mensen zich 'tegenwoordig vormen om een soort van "post-moderne" nomaden (nomaden niet alleen geografisch maar ook professioneel en cultureel) te worden'. Dit wordt echter beperkt doordat 'het ganse universitair onderwijs de studenten vastpint op een vaste beroepsidentiteit'. Bovendien wordt in de Costra de 'band tussen onderwijs en onderzoek' niet gelegd, 'dit omdat beide strikt institutioneel worden gedefinieerd'. Hij verdedigt dan ook de inschakeling van de kandidatuurstudenten in het verrichte onderzoek aan de universiteit. Daarnaast stelt hij voor om cursussen in te voeren als 'Ontdek de Stad', 'Verblijf in het Justitiepaleis', 'Ontmoeting met mensen...' waardoor een 'werkelijke interdisciplinairiteit' tot stand zou komen: 'want de werkelijkheid valt zomaar niet in disciplines uiteen'. Allemaal oké, maar toch liggen er enkele addertjes onder het gras. Ten eerste argumenteert hij deze innovaties op vlak van onderwijs met 'enkele interessante neveneffecten'. Naast een boeiender werk voor academisch personeel en de beheersbaarheid van het lokalenprobleem vermeldt hij dat 'de loonkosten voor onderwijs kunnen worden beheerst'. Door dergelijke implementering van onderwijs is er zijns inziens blijkbaar nood aan minder personeel zodat een deel kan gedumpt worden. Hebben deze 'afvalligen' dan geen recht op het zich ontplooiën tot 'post-moderne nomaden', geen recht op onderwijs en onderzoek? Hiermee trapt hij duidelijk in de val van de budgetlogica dat een dualisering van de maatschappij bevordert.

Ten tweede is het helemaal niet toevallig dat het universitair onderwijs gericht is op de latere beroepsuitoefening. Deze maatschappij is immers niet gebaat met 'post-moderne nomaden' die niet lijden aan vakidiotie en gewapend zijn met een kritische ingesteldheid. Universiteiten waren volgens Rosseel vroeger 'de producenten van sociale, politieke, culturele en economische elites'. Waarom zou dit de dag van vandaag in een maatschappelijk bestel met nog altijd dezelfde machtsverhoudingen anders zijn?

Daarenboven opent de reducering van de studies tot voorbereiding van de latere loopbaan de poort tot toegangsbeperkende maatregelen met als argument dat beroepsuitoefeningsmogelijkheden beperkt worden door een overaanbod aan afgestudeerden. Tenslotte zou ik in dit verband nog willen opmerken dat een strikte, niet-interdisciplinaire studie-afbakening de selectie van studenten al in de hand werkt. Eenmaal een studie-richting werd gekozen ligt deze immers onherroepelijk vast en kan deze niet met terugwerkende kracht her-roepen worden. Door een mogelijke wijziging van interesses tijdens de studierperiode wordt de student geconfronteerd met volgend dilemma. Enerzijds kan hij besluiten de gekozen studierichting verder te zetten met demotivatie als onvermijdelijk gevolg en nog later de toch nog eventuele stopzetting van de studies. Anderzijds kan de optie van een andere studierichting genomen worden. Maar dit impliceert bissen wat financieel niet voor iedereen weggelegd is. Kortom, de finaliteit van het onderwijs ligt nog steeds in de productie van een elite.

Om deze redenen en met als bijkomend argument dat de mens rond zijn twintigste jaren meestal een groot aantal wijzigingen in zijn persoonlijkheid doormaakt, moet er gestreefd worden naar flexibiliteit (ja, dit woord kan ook in een positieve zin gebruikt worden) in, en democratisering van het onderwijs en alzo kan ook de interdisciplinairiteit bevorderd worden.

Over opwaardering en motivatie

Qua personeelsformatie ziet hij terecht twee mogelijkheden. Ofwel kiest men 'voor polyvalente ZAPers en AAPen m.a.w. mensen met een profiel dat toelaat hen in te schakelen én in onderzoek én in onderwijs én in sociaal dienstbetoon'. Ofwel kiest men 'voor een compartimentalisatie waarbij men het academisch personeel opsplijst in specialisten: onderzoekers, onderwijzers en dienstverleners'. De twee laatste functies moeten dan wel 'academisch opgewaardeerd worden om allerlei vormen van tijd tegen te gaan'. De laatste oplossing bevat mij het meest doordat op die manier de prioritaire aandacht van het overgrote deel van het academisch personeel naar onderzoek (misschien omdat ze enkel hiervoor beoordeeld worden?) verzwakt, waardoor diegenen die dit wensen zich op hun onderwijzende opdracht kunnen storten met als gevolg gemotiveerdere studenten.

Over potten en ketels

Zoals u reeds weet gaat in de

Costranota de grootste aandacht uit naar het Public Relation beleid. Rosseel zegt hierover dat in de marketingwereld de beste waar nog altijd deze is 'die zichzelf verkoopt en zo weinig mogelijk PR of reclame behoeft'. De heren van de Costra zien het dus duidelijk verkeerd wanneer zij stellen dat het gebrek aan een eenvormige visie qua PR te wijten is aan een gebrek aan 'professionalisering'. Dit is namelijk slechts het noodzakelijk gevolg van het ontbreken van een eenduidige visie over de VUB als Vrije Universiteit - wat *nota bene* hun taak was maar men kan wel stellen dat zij hiervan weinig terecht hebben. M.a.w. de pot moet de ketel niet verwijten dat hij zwart ziet.

Over beschrijven en verklaren

Rosseel formuleert duidelijk enkele interessante denkspistes die de moeite waard zijn om in acht genomen te worden als inspiratiebron voor een 'strategisch beleid'. Zijn analyse is echter in mijn ogen beperkt doordat hij wegens het niet onderkennen van de onderliggende socio-economische context er enkel in slaagt enkele evoluties coherent te beschrijven - dat van die coherentie zal hij waarschijnlijk niet graag lezen, so-it-maer niet te verklaren. Het gevaar voor schijnautonomie, de beroeps-gerichte studies, de selectie in het onderwijs, de benadeling van het fundamenteel onderzoek... kunnen immers niet verklaard worden zonder de intenties van de maatschappelijke elites te analyseren.

(vervolg van pagina 4)

uitmaken of iemand geschikt is om arts te worden. Heel de zaal proestte het uit, behalve Dr. Beckers die het voorstel wel interessant vond, onder meer omdat het hen deed denken aan het vroegere maturiteits-examen.

Mind your own bullshit.

Samenvattend kan men dus stellen dat er tot op heden geen enkel argument bestaat om te pleiten voor de invoering van een numerus clausus. De enen (artsensyndicaten) pleiten voor een numerus clausus uit eigenbelang, de anderen uit besparingsoverwegingen (onderwijs). In het eerste geval is het ontoelaatbaar dat mensen als Dr. Beckers zich mengen in onderwijsaangelegenheden. In het tweede geval is het onaanvaardbaar dat men door studentenbeperkende maatregelen tracht besparingen door te voeren die de democratisering van het onderwijs in gevaar brengen. Onze frans-talige collega's zouden het waarschijnlijk als volgt verwoorden: "Refinancement de l'enseignement, le reste c'est du bullshit!".

Fred

BSG houdt verkiezingen
gelieve u te wenden tot het
BSG zelf voor meer
informatie
(gebouw Y', naast het KK)

BSG-agenda

Zaal

Aula

dinsdag 21/03/95
GK
woensdag 22/03/95
RPGC/M&E
donderdag 23/03/95
KB
zondag 26/03/95
CAMP Cantus
maandag 27/03/95
APIA
dinsdag 28/03/95
LWK TD
woensdag 29/03/95
BTS
donderdag 30/03/95
BSG
overdrachtsantus

dinsdag 21/03/95
repitie klassiek
ensemble Qa
AVSG Qc True Lies
JS Qd Shadowlands
maandag 27/03/95
ZWK Qd Perfect
World
dinsdag 28/03/95
repitie klassiek
ensemble Qa
CAMP Qc Timecop
woensdag 29/03/95
HLB Qb Precilla
queen of the dessert
donderdag 30/03/95
IG Qc The crow
JS Qd Pulp fiction

De Moecial

Tweewekelijks studenten-
tijdschrift van de Vrije Uni-
versiteit Brussel in samen-
werking met het Brussels
Studentengenootschap,
Studiekring Vrij Onderzoek
en Dienst Cultuur.

Pleinlaan 2, 1050 Brussel
tel. 02/629.23.38
fax 02/629.23.62

Coördinator
Haroun Amira

Redactie

Tom, Sami, Michel,
Haroun, Domenico,
Nadia, Sjoonie, Ruben

Medewerkers

Jack Van Handenhove,
Seppe, Filip, Stefan, Matrick,
Geert A., Sarah, Saskia, Pascal,
Anna, Jurgen, David

Illustraties

Geert Rondou, Maarten
Wim Castermans,
archieff

Verantwoordelijke uitgever
Domenico Vaccaro
Pleinlaan 2, 1050 Brussel

De Redactie is niet verant-
woordelijk voor artikelen van
het BSG en VO.